

Tijdschrift voor en door (oud-)marechaussees

Marechaussee Contact

6

2017

Marechaussee Contact
18e jaargang | nummer 6
December 2017

Marechaussee Contact is een uitgave van de Stichting Marechaussee Contact en verschijnt tweemaandelijks. Het wordt verspreid onder de begunstigers van deze stichting. De realisatie is in handen van de commissie Redactie MC en voorlichting.

Aan de inhoud wordt veel zorg besteed, echter noch de stichting noch de redactie aanvaardt enige aansprakelijkheid voor eventuele fouten en/of onvolkomenheden. Door derden aangeleverde inhoud geeft niet noodzakelijk de mening van de stichting of de redactie weer. Voor het overnemen van artikelen, gedeelten daarvan of foto's is toestemming van de redactie vereist. Na verkregen toestemming dient de bron en in voorkomend geval de naam van de auteur te worden vermeld.

Redactie

Martin Aalbers
Roel Bouwman (website)
Marion Broekhuizen-Klijnhout
Jan Gaasbeek
Willem Geense
Frans Meijer
Jack Vlaming
Henk Westland (eindredactie)

Aan dit nummer werkten verder mee:

Freerk van Rossem
Ed Cousin

Contact

Weeshuiswal 9, 4116 BR Buren
t.a.v. Marion Broekhuizen-Klijnhout
0344-571256
redactie@marechausseecontact.nl

Vormgeving

Content Innovators BV, Zwolle / Den Haag

Druk

Bariet Ten Brink BV, Meppel

Wijzigen van adresgegevens

Zie pagina SMC-informatie bij begunstigersadministratie.

Kopij volgende uitgave

Voor het aanleveren van kopij graag eerst contact opnemen met de redactie. De deadline voor het inzenden van de kopij voor de volgende uitgave is 12 januari 2018.

3	Observaties
4	Agenda Activiteiten voor en door oud-marechaussees
5	Beroeps Samen sterk
8	Veteranen Succesvolle Nationale Taptoe 2017
9	Veteranen Veteranendag KMar met veel regen
10	1940-1945 Provocatie in Velp
12	Uitgelicht Bereden traditie
15	Uitgelicht Commissie Dapperheidsonderscheidingen KMar
16	Dienstplichtigen Naar Nunspeet zonder nestel
19	Reservisten Zwaailichten aan en gáán!, INLEAD 2017
20	Oorlogsdagboeken Eerste zes maanden oorlogsjaar 1941
22	SMC SMC-reünie... vlakbij de gevechtsbaan
23	SMC Vriendendag in het Marechausseemuseum
24	SMC De klewang gescherpt
25	SMC Wie kan begunstiger worden?, introductie Ed Cousin
26	Personalía
27	SMC-informatie

Foto omslag:
2017, reserve-majoor Wouter met zijn paard Weston
(foto: Mediacentrum Defensie | Paris Hidden)

We hebben in oktober uitgebreid stilgestaan bij ons 40-jarig bestaan. Bij nader inzien hadden we in de jubileumpagina's zeker ook aan de missies aandacht moeten besteden. We komen daar mogelijk in 2018 nog in een apart artikel op terug.

In dit nummer is een artikel opgenomen over de dit jaar ingestelde Commissie Dapperheidsonderscheidingen KMar. Ruim 64 jaar geleden werd voor het laatst aan een KMar-collega een dapperheidsonderscheiding toegekend. Dat was bij Koninklijk Besluit van 17 februari 1951. Het Bronzen Kruis werd door Prins Bernhard op 29 april 1953 uitgereikt aan de destijds (tijdelijk) kornet F.J.F.M. Weyn Banningh voor zijn moedig optreden als commandant van het Detachement der Militaire Politie te Makassar (Nederlands-Indië) in mei 1950 tegenover de vijand. Op pagina 305 van het in 1997 door Arie J. van Veen geschreven en door de Bataafsche Leeuw uitgegeven boek: 'Militaire Politie in Nederlands-Indië 1945-1951' is daar verslag van gedaan. In hetzelfde boek zijn op de pagina's 302 t/m 304 eerder aan leden van het Korps Militaire Politie/KMar uitgereikte dapperheidsonderscheidingen vermeld. Deze informatie ontbreekt in ons Gulden Boek. Misschien is het nu tijd om die aan de leden van dat korps toegekende onderscheidingen in een apart hoofdstuk in het Gulden Boek op te nemen.

Op 19 oktober is tijdens de Vriendendag van de 'Stichting Vrienden van het Museum der Koninklijke Marechaussee' de door generaal-majoor b.d. C.N.J. Neisingh geschreven brochure 'De Koninklijke Marechaussee in mei 1940, De klevang gescherpt' gepresenteerd. Willem Geense doet verslag van die bijeenkomst. In zijn toespraak stond Kees Neisingh ondermeer stil bij het in 1956 verschenen rapport van de Parlementaire

Enquêtecommissie (PEC). Deze commissie bracht acht deelrapporten uit (in totaal negentien boekdelen) waarin haar verslagen en conclusies zijn te vinden. In een van de deelrapporten spreekt de PEC enkele negatieve oordelen uit over het in 1940 opgedragen vertrek naar Frankrijk/Engeland van de 1e Divisie van het Wapen. De commissie heeft in de samenvatting echter ervaringen van horen zeggen gepresenteerd als de eigen ervaringen van de getuigen. Wederhoor is onvoldoende geboden. Reacties door leden van de KMar in de media zijn vrijwel niet opgemerkt of genegeerd. Het Wapen en haar personeel is hier-

'De KMar zij militair of zij zij niet'

mee onrecht aangedaan. Deze op de KMar geuite kritiek heeft helaas nog lang nagewerkt.

Iedere marechaussee is een of meerdere keren leerling geweest in onze bakermat, de Koning Willem III-kazerne te Apeldoorn. We kunnen ons veelal nog heel goed herinneren van wie we les hebben gehad. Henk Kruiswijk is jarenlang een van deze instructeurs geweest. Henk en zijn echtgenote Hilly hebben zich ook ruim 31 jaar ingezet als vrijwilliger van het Fonds Sociale Zorg. Al met al reden voor de redactie om Henk en ook Hilly voor het voetlicht te brengen.

Het nieuwe boekjaar staat voor de deur. Velen van u hebben ons inmiddels gemachtigd om de contributie automatisch te innen. Als u een dezer dagen van ons geen brief krijgt, is dat ook voor u het geval. U hoeft dan aangaande uw contributie niets te doen. We hebben wel een brief gestuurd naar de begunstigers die nog niet voor een automatische incasso hebben gekozen. Aan hen het verzoek de brief goed te lezen, we hopen dat ook zij de door ons gewenste stap zullen willen zetten.

We hebben in dit nummer op pagina 25 ook nog eens aangegeven wie begunstiger van onze stichting kan worden. Met name het tonen van een grote belangstelling voor het Wapen of het zich daarmee emotioneel verbonden voelen kan daartoe een opening bieden. Ik denk daarbij met name aan familieleden die als begeleider van hun man of vader vrijwel altijd deelnemen aan de reünie Boerma-Plaazier-MPIII. Het voortzetten van deze reünie, ook als de oorspronkelijke deelnemers dat niet meer zouden kunnen, kan gelet op het nu lopende onderzoek naar de periode 1945-1951 wenselijk zijn.

Ik wens u mede namens de andere leden van het bestuur en hun naaste medewerk(st)ers vanaf deze plaats heel fijne feestdagen toe en hoop dat 2018 voor u en de uwen in alle opzichten een heel goed jaar zal mogen worden. Allen die dit jaar of eerder een dierbare hebben verloren, wens ik heel veel sterkte toe, vooral tijdens de feestdagen wordt het gemis extra gevoeld. De zieken onder ons wensen wij een spoedig algeheel herstel. Wij hopen u allen ook in 2018 weer regelmatig bij door ons georganiseerde bijeenkomsten te mogen begroeten.

Jack Vlaming
brigade-generaal b.d.
voorzitter Stichting Marechaussee Contact

Woensdag 10 januari 2018

Reünie beroepslichting 1973-1

Op 10 januari 2018 is het 45 jaar geleden dat zo'n 65 jongens elkaar voor het eerst zagen op de KMar-bakermat in Apeldoorn. Harrie Berg en René Westerman organiseren op die dag een reünie. De kosten zijn € 25 tot 30 p.p.

Locatie: Koning Willem III-kazerne, Apeldoorn

Contact: reunie.kmar.73-1@ziggo.nl

Donderdag 22 maart 2018

SMC-contactmiddag Buren

De eerste contactmiddag van het jaar voor alle SMC-begunstigers is weer in het Marechausseemuseum. Aanvang 14.00 uur, kosten € 15,00 p.p. inclusief buffet. Niet-begunstigers zijn ook van harte welkom, zij betalen € 25,00 p.p. Tijdens deze contactmiddag zal tevens de Algemene Ledenvergadering van de Reünievereniging Marechaussee Contact (RVMC) worden gehouden.

Aanmelden door overmaking van het verschuldigde bedrag op rekeningnummer NL22 INGB 0007 5300 25, t.n.v. Reünievereniging Marechaussee Contact te Eindhoven o.v.v. Buren. De bedragen dienen uiterlijk 15 maart 2018 te zijn bijgeschreven. Indien u dieetwensen heeft, graag dit bij de aanmelding vermelden.

Locatie: Dependance van het Marechausseemuseum, Buren

Contact: Gerrit Reloe | 06-30989598 | reuniecommissie@marechausseecontact.nl

Vrijdag 23 maart 2018

Reünie beroepslichting 1973-2

Albert de Wit en Johan Hartman nodigen hun lichtingsgenoten van 1973-2 uit voor een reünie op het OTCKMar te Apeldoorn. Bijeenkomst van 10.30 tot 15.00 uur, ontvangst vanaf 10.00 uur. De reünie is in principe zonder partner en kost € 15.00 p.p. (lunch en koffie/thee inbegrepen). Begeleiding gewenst? Laat het de organisatoren weten. Bij deelname het bedrag overmaken op rekeningnummer NL48 RABO 0139 1332 75 t.n.v. A.H. de Wit o.v.v. Reünie 1973-2.

Locatie: Koning Willem III-kazerne, Apeldoorn

Contact: Albert de Wit | adewit1@kpnplanet.nl
Johan Hartman | johan.hartman@outlook.com

Woensdag 25 april 2018

Bezoek DAF Museum Eindhoven

SMC organiseert een bezoek aan het DAF Museum te Eindhoven inclusief een lunch. Voor meer informatie over het museum, zie www.dafmuseum.nl.

Programma:

10.00 – 11.00 uur: aankomst en ontvangst in het 'Daffetaria' van het museum met koffie/thee en gebak;
11.00 – 12.30 uur: rondleiding in groepen door het museum met een deskundige gids;
12.30 – 13.30 uur: lunch op het 'Dorpsplein';
13.30 uur tot einde: museumbezoek op eigen gelegenheid.
De kosten voor dit bezoek zijn voor begunstigers met partner/begeleider € 17,50 p.p., voor niet-begunstigers € 27,50 p.p. Aanmelden door overmaking van het verschuldigde bedrag op NL22 INGB 0007 5300 25 t.n.v. Reünievereniging Marechaussee Contact te Eindhoven o.v.v. DAF-museum. Graag uw adres vermelden. De bedragen dienen uiterlijk 18 april te zijn bijgeschreven i.v.m. het bestellen van de catering.

Locatie: DAF Museum, Tongelresestraat 27, 5613 DA Eindhoven.

Contact: Gerrit Reloe | 06-30989598 | reuniecommissie@marechausseecontact.nl

Woensdag 23 mei 2018

SMC-contactmiddag Badhoevedorp

Nadere informatie volgt in MC 2018-1

Donderdag 28 juni 2018

SMC-reünie Boerma-Plaizier-MPIII

Nadere informatie volgt in MC 2018-1

Oproep reünie beroepslichting 1973-4

Deze lichtung kwam al tweemaal voor een reünie bij elkaar. Willem Rengelink wil in sep./okt. 2018 weer bij elkaar komen, het jaar waarin het 45 jaar geleden is dat men opkwam.

Contact: Willem Rengelink | 06-23511466 | jwregelink@icloud.com

Oproep reünie beroepslichting 1968-2

Dick Bruin en Ferry Veltman willen een reünie organiseren voor de beroepslichting 68-2, B-School Eskadron. Op 13 maart 2018 is het vijftig jaar geleden, dat deze lichtung opkwam. Interesse? E-mail dan jouw contactgegevens.

Contact: Dick Bruin | tjpbuin1949@kpnmail.nl
Ferry Veltman | f.veltman@xmsnet.nl

Wekelijks plaatst SMC oproepen en actuele informatie over reünies in haar zondagse e-mailnieuwsbrief.

Ontvangt u nog geen nieuwsbrief? Geef uw e-mailadres door aan redactie@marechausseecontact.nl!

Samen sterk!

Om te kunnen functioneren bij het Wapen moet iedere marechaussee een opleiding volgen in de Koning Willem III-kazerne te Apeldoorn. Velen keren er ook terug voor cursussen en carrière-opleidingen. Instructeurs (later docenten) zijn deskundig en gemotiveerd om de benodigde kennis bij te brengen. Henk Kruiswijk is jarenlang een van hen geweest. Hij vertelt enthousiast over zijn werk als opleider en andere (bijzondere) ervaringen bij de Marechaussee maar ook over zijn sociaal-maatschappelijke betrokkenheid. | Door: Jan Gaasbeek

Jeugd

Henk komt uit een gezin van zes personen en is opgegroeid in Friesland in het plaatsje Buitenpost. Hij gaat naar de mulo, maar houdt het na drie jaar voor gezien om te gaan werken bij de plaatselijke kruidenier. Winkelwerk, bestelde boodschappen gereed maken en deze met de fiets door weer en wind naar de klanten brengen. Met zijn vriend Wiebe Jansen besluit hij, buiten hun ouders om, zich aan te melden bij het Wapen en ze gaan daarvoor naar de Brigade Leeuwarden. Tot verbazing van zijn ouders staan plotseling in vol ornaat twee marechaussees voor de deur. Vader – niet erg gecharmeerd van het leger – en moeder gaan uiteindelijk akkoord dat Henk marechaussee wordt.

Depot

Op 24 januari 1955 meldt Henk zich bij het Depot in Apeldoorn. Hij wordt ingedeeld bij klas O van het 1e School Eskadron. Eerst strozakken vullen en een half jaar militaire vorming waarna hij met zijn klas naar het 2e School Eskadron gaat voor onder andere de wettenstudie en afronding van de opleiding. Als eskadronscommandant herinnert Henk zich kapitein Geertsen. Klascommandant gedurende de opleiding is wachtmeester der eerste klasse Pruis. Instructeurs zijn Ouwerkerk en Visch. Medeleerlingen zijn ondermeer De Mol Moncourt, Vrieling, Van de Ende en Van Garderen. Regelmatig gaat Henk stappen in Apeldoorn in de Poort van Kleef, waar op woensdagavonden op initiatief van legeraalmoezenier Arts dansavonden worden georganiseerd. Hij ontmoet daar Hilly, waarmee hij in 1958 in ceremonieel tenue trouwt. Henk

ondervindt geen noemenswaardige problemen tijdens zijn opleiding en verlaat nieuwsgierig geworden naar de praktijk als marechaussee der tweede klasse het Depot.

Het echte werk

Henk wordt geplaatst bij de wachtbrigade Het Loo en verricht daar diensten bij het paleis. In september 1956 wordt hij verplaatst naar Brigade Lobith Tolkamer met als taak grensbewaking. De schepen op de Rijn worden met patrouillevaartuigen aangehaakt. De schepen aan de kade worden vanuit de doorlaatpost bezocht. Commandant van de brigade is adjudant Van Rijn. Henk: 'Als wij ons bij de adjudant gingen afmelden zei hij altijd "Doe je best en Gods zegen is met jullie." Ik was nog enigszins een schuchtere jongeman maar dat veranderde snel door omgang met ervaren collega's. De schepen moesten volledig worden doorzocht. In een kajuit onder een bed trof ik eens een zeer schaars geklede jongedame aan die illegaal de grens wilde passeren. De grensdocumenten werden gecontroleerd in de stuurhut.' Verder grijnzend: 'Na goedkeuring werd vaak nog even met de kapitein nagepraat onder het genot van een kop koffie of een glaasje "geestrijk vocht" wat natuurlijk erg lekker was.' In juni 1957 volgt een plaatsing bij de Brigade Schiphol voor paspoortcontrole op de nationale luchthaven. Adjudant Veltman is er brigadecommandant.

Inmiddels geslaagd voor het marechausseediploma B en bevorderd tot marechaussee der eerste klasse wordt hij in februari 1959 geplaatst bij de garnizoens-

1956, wachtbrigade 't Loo

brigade Harskamp. Brigadecommandant is adjudant Mientjes. Het werk bestaat uit patrouilleren op het Infanterie Schietkamp, behandelen van schiet- en verkeersongevallen maar ook het uitvoeren van justitiële onderzoeken. In januari 1962 wordt Henk geplaatst bij de Brigade Ede. De brigade verricht ondermeer de politiedienst voor maar liefst zeven kazernes in Ede waaronder het Opleidingscentrum Verbindingen. Adjudant Mientjes

wordt daar ook weer zijn brigadecommandant. In Ede wordt hij aangewezen voor het volgen van de wachtmeester-cursus. Er overkomt Henk nog een bijzonder voorval. 'Ik stond geregistreerd als bloeddonor en kreeg op enig moment een oproep naar het Juliana Ziekenhuis te komen. Wist ik veel dat het bloed bestemd was voor adjudant Mientjes. Dat bleek pas later en ik kon natuurlijk niet meer stuk.' Na de wachtmeesteropleiding wordt Henk in 1962 gedurende zes maanden geplaatst bij de wachtbrigade Het Loo als wachtcommandant. Brigadecommandant is adjudant Slabbekoorn en diens vervanger is opperwachtmeester Van Os.

Krijgstucht

Tijdens zijn plaatsing bij de wachtbrigade overlijdt H.K.H. Prinses Wilhelmina. Henk komt 's morgens op dienst en treft een hectische situatie aan. De leiding is niet aanwezig en hij staat er alleen voor. Er verschijnt een dame bij de wacht met een bos bloemen die zij graag op het bordes van het paleis wil leggen. Er ontbreken nog richtlijnen hoe daar mee om te gaan en Henk verzoekt de dame netjes later terug te komen of de bloemen even in bewaring te geven bij het in de buurt gelegen Berghorst Rusthuis. De pers schrijft daarover in de krant met een foto dat de bloemen niet in ontvangst worden genomen. Henk moet op rapport komen bij de districtscommandant, majoor De Wit en wordt vermanend toegesproken omdat hij ervan blijk zou hebben gegeven 'anti-koningsgezind' te zijn. Henk,

1959, Schiphol, marechaussee Kruiswijk bij een Lockheed Constellation

niet op zijn mond gevallen, voert een behoorlijk weerwoord en wijst op het ontbreken van de richtlijnen. Het wordt hem niet in dank afgenomen met als resultaat: twee dagen verzwaard arrest. Belachelijk volgens Henk die er verder in berust.

Instructeur

Na de Brigade Het Loo wordt Henk weer bij de Brigade Ede geplaatst om vervolgens in 1966 instructeur te worden bij het Depot later OCKMar. Henk is in Amsterdam voor het verlenen van bijstand en leeft zich uit op de provo's en andere demonstranten. De situatie is zeer ernstig en hij voorkomt dat een collega, die zijn pistool trekt, gaat schieten. Daar wordt hij gebeld door overste Van Dorp die hem meedeelt, dat er in Apeldoorn een vacature is voor een instructeur

waarmee Henk instemt. 'Ik had mij in Ede al eerder opgegeven om instructeur te worden en verdenk adjudant Mientjes ervan, dat mijn opgave een poosje in de onderste lade verdween. Ik denk dat hij mij niet kwijt wilde.'

Henk wordt in augustus 1966 verplaatst naar Apeldoorn en ingedeeld bij het pelotonskader van beroepslichting 1966-2. Pelotonscommandant is adjudant Teun Schut en de overige kaderleden zijn Van der Zalm, Kuiper en later ook Van Doren. Hij leidt in pelotonsverband jonge en enthousiaste mensen op tot beroepsmarechaussee en geeft onder andere lessen op het gebied van exercitie, velddienst, schieten, marechausseedienst te velde, krijgstucht en andere (militaire) wetten. Vooral lessen over springstoffen hebben zijn bijzondere interesse en weet hij van zijn leerlingen veel aandacht te krijgen. 'Het opleiden in die tijd deed ik samen met de andere kaderleden. Als team waren wij samen sterk en leverde goed opgeleide marechaussees af. Het was leuk om met jonge mensen om te gaan en te zien hoe zij er steeds weer voor gingen. Zwakke leerlingen waren er ook maar als zij uit het goede hout gesneden waren, werden ze geholpen. Het werd zeer gewaardeerd.' Henk krijgt van lichting 1973-6 als afscheidscadeau een papagaai, Bol genaamd, die op zijn bureau van de inwendige dienst een plekje krijgt.

Uitstapje

Na de opperwachtmeester-cursus wordt Henk in 1976 geplaatst bij 11 Mare-

1963, Ede, Koninginnedag, erepost bij defilé, wachtmeester Kruiswijk op links

1975, Apeldoorn, OCKMar,
Bureau Inwendige Dienst,
Henk met papagaai Bol

1972, Fonds Sociale Zorg,
echtparen Van Dijk en Kruiswijk

Instructie springmiddelen door
opperwachtmeester Kruiswijk

chaussee Eskadron in de Oranjekazerne te Schaarsbergen in de functie van plaatsvervangend pelotonscommandant met als neventaak NBC (nucleaire, biologische en chemische oorlogsvoering). Commandant van het eskadron is kapitein Vlaming. Ondanks dat hij het daar redelijk naar zijn zin heeft, gaat zijn hart uit naar het OCKMar waar hij eind 1979 weer wordt geplaatst. Hij vervult daar diverse functies: instructeur bij de School Opleiding Beroepspersoneel (SOB), hoofd inwendige dienst SOB en instructeur School KMar bij de carrièreopleidingen voor wachtmeester en opperwachtmeester. Zijn laatste functie in de rang van adjudant is commandant Verzorgingsgroep OCKMar. 'Allemaal functies die ik met plezier heb verricht', aldus Henk.

FSZ en flo

In 1972 moet hij op het bureau komen van adjudant Hoefnagel. Deze is lid van het hoofdbestuur van de Marechausseevereniging. 'Krijg ik te horen: "Jongen, jullie hebben geen kinderen en moeten de werkzaamheden van de familie Van Dijk voor de ziekenzorg van het Fonds Sociale Zorg overnemen." Ik werd als het ware voor een voldongen feit geplaatst. Er was wel interesse maar ik wilde eerst overleggen met Hilly. Wij besloten deze zware taak op ons te nemen en hebben het werk van Rijk en Riekie van Dijk samen verder uitgebouwd. Tijdens mijn diensttijd kon het werk uitgevoerd worden met veel medewerking van mijn commandanten, waarvoor ik ze zeer erkentelijk ben.'

In juli 1991 gaat Henk met flo, maar stilzitten is er niet bij. Het FSZ-werk wordt samen met Hilly voortgezet en er wordt nog meer tijd ingestoken. 'De werkzaamheden hielden in dat ik als Hoofd Ziekenzorg ook belast was met de leiding over een groot team vrijwilligers. Zonder hen was het werk niet mogelijk en ook hier gold dat wij samen sterk waren. Met z'n tweeën bezochten we alle zieken, weduwen en weduwnaren en hun gehandicapte kinderen in de regio Gelderland. Intensief was het wel omdat je aandacht moest hebben voor hulpvragen. Veel aandacht ook voor terminale patiënten. Niets opdringen maar vooral fungeren als klankbord. Belangrijke zaken werden besproken binnen het FSZ-bestuur voor eventuele verdere hulpverlening. De jaarlijkse acties vergden veel voorbereidingen zoals de inkoop van artikelen, het inpakken en niet te vergeten de verspreiding ervan. Deze vond eerst plaats via leerlingen van de kazerne die de pakketjes meenamen naar de rayons waar zij woonden en later via de landelijke FSZ-dag ook wel Hoenderloo-dag genoemd. De zolder in het huis stond altijd vol. En vooral in de begintijd kostte het voeren van de handmatige administratie veel tijd en energie. Gelukkig kregen wij ook hulp van ondermeer oud-collega Cees de Vree.'

Hilly en Henk Kruiswijk doen het zeer gewaardeerde maar vooral ook dankbare werk maar liefst 31 jaar en hebben daaraan veel vrienden overgehouden. In 2000 worden zij als beloning benoemd tot Ereleden van de Marechausseevereniging. Tijdens de Hoenderloo-dag in 2002 krijgt

Henk tot zijn grote verrassing ook een Koninklijke onderscheiding waarbij hij wordt benoemd tot lid in de Orde van Oranje Nassau. De bijbehorende versierelen worden opgespeld door plaatsvervangend CKMar, brigade-generaal De Jong. In november 2003 dragen zij de werkzaamheden over aan Emmy en Martin Baas.

Hobby en vrije tijd

Gedurende zijn diensttijd in Apeldoorn is Henk lid van het Marechausseekoor. Hij draagt ook bestuursverantwoordelijkheid en is lid van de commissie die het koor in 1983 helaas moet opheffen. De muziekbibliotheek stelt Henk veilig en wordt overgedragen aan het Gelders Politie Mannenkoor waarvan hij lid is. Van ophouden met zingen wil hij niet weten. Hilly en Henk bezoeken reünies, SMC- en andere bijeenkomsten en gaan vaak op vakantie. Puzzelen doen ze ook graag.

2002, Hoenderloo-dag, Henk
(met Koninklijke onderscheiding!) en Hilly

Uw redacteur bezoekt Henk en Hilly in hun prachtige appartement in Apeldoorn vlakbij de Koning Willem III-kazerne. Het interview verliep zeer plezierig temeer omdat Henk het bijzonder op prijs stelde als oud-instructeur door een van zijn leerlingen, geïnterviewd te worden.

| Door: Frans Meijer

De eerste Nationale Taptoe was in 1954, de 'Taptoe Delft'. Deze vond twintig jaar plaats in de open lucht op de Markt bij de Nieuwe Kerk in Delft. Daarna volgden Breda, 's Hertogenbosch en sinds 2006 in Rotterdam AHOY. De optredens wijzigden ook, eerst met toevoeging van buitenlandse militaire muziek maar de laatste jaren ook met civiele optredens.

Taptoevloer

De 63e taptoe dit jaar kreeg als ondertitel *Patchwork* mee. Deze lappendeken verbindt diverse kleuren en stijlen met elkaar, ook in de muziek. AHOY opende op vrijdag 29 september om 10.00 uur de poorten voor de ontmoeting met defensie- en politieveteranen. Dankzij het Nationaal Fonds voor Vrede, Vrijheid en Veteranenzorg (vfonds) waren de kosten laag en kon men genieten van een rijstmaaltijd in buffetvorm. Drieduizend veteranen kwamen naar Rotterdam. De veteranen, velen met partner, verzamelden zich op de taptoevloer. Sprekers waren onder meer luitenant-generaal b.d. Ad van Baal en majoor Marco Kroon, ridder in de Militaire Willems-Orde. Kroon memoreerde nog dat dit een taptoe was zonder de 'Vader der Veteranen' – luitenant-generaal b.d. Ted Meines – die eind vorig jaar overleed. Op het verzoek om de taak van Meines over te nemen in de veteranenwereld benoemde hij zichzelf tot 'Broeder der Veteranen'.

Ontruiming

Het Luchtmacht Mannenkoor gaf twee optredens, maar hun stemmen verloren wat in het geroezemoes. Uw redacteur trof in het koor nog SMC-redacteur Jan

Gaasbeek aan, jawel ... in het KLu-uniform. Er waren overigens weinig KMar-veteranen te bespeuren. Vast omdat het Trompetterkorps KMar dit jaar niet mee mocht doen en men voorrang gaf om een buitenlands muziekcorps toe te laten. Om 12.15 uur was de lunch al voorbij en werd de taptoevloer vrijgemaakt van tafels en stoelen. De drieduizend veteranen verdrongen zich in de ruimten rondom – ook sfeer- vol ingericht – of namen alvast hun plaats in op de tribune.

Veteranenmatinee

Op klokslag 13.30 uur startten de Marinierskapel, de Koninklijke Militaire Kapel Johan Willem Friso, de Luchtmachtkapel en het Fanfare Korps Nationale Reserve. Zo... deze intrada was al geweldig. Er volgden nog vijftien optredens van diverse aard. Tussentijds legde de

speaker een en ander uit. Zo hoorden de toeschouwers het verschil tussen een fanfare en een harmonie. Zo ook dat dr. A. Mathijsen – een muziekmaris er naar hem vernoemd maar ook ons Centraal Militair Hospitaal – in 1851 de uitvinder was van het gipsverband. Aandacht kreeg ook Invictus, de onoverwinnelijke militairen en anderen die op dat moment deelnamen aan de Invictus Games in Toronto. De militaire muziekkorpsen uit Letland en Duitsland scoorden hoog, zo ook Vocal Group MAZE en vele anderen vaak in combinatie met de militaire korpsen. De taptoe sloot af met het Wilhelmus van de gezamenlijke deelnemers aan de muziekshow, militair en civiel. De hele taptoe duurde met inbegrip van de pauze wel drie uur. Volgend jaar is de Nationale Taptoe op 28, 29 en 30 september, hopelijk weer met een veteranenmatinee op de vrijdag.

Gezellig samenzijn

Nederlandse militaire kapellen met Vocal Group MAZE

Vrijdag 6 oktober 2017 was er weer een Veteranendag KMar op de Koning Willem III-kazerne in Apeldoorn. Voor deze 18e veteranendag stond de grote tent op het square iets anders opgesteld dan vorig jaar. Het aantal bezoekers leek daardoor minder, maar schijn kan ook bedriegen.

Entree

Vanaf 09.30 uur kwam de regen met bakken uit de hemel. De meesten kwamen niet droog in de tent aan, maar het onthaal daar met koffie/thee en een broodje was warm. De stands van SMC, Thuisfrontcomité KMar, Marechausseemuseum, Marechaussee Vereniging enzovoort kregen het druk. Het thema van deze dag was 'erkenning, waardering en zorg', geprojecteerd door de Projectgroep Veteranendag KMar onder aansturing van majoor Robin Oost. Menig spreker ging ook op het thema in. Generaal-majoor André Peperkoorn, ambassadeur van de KMar-veteranen, opende dit samenzijn. Luitenant-generaal Hans van Griensven, Inspecteur-Generaal der Krijgsmacht tevens Inspecteur der Veteranen, volgde hem. Lovenswaardige woorden. Hun toespraken staan op de SMC-website. De onderlinge verhalen kwamen flink los in de mix van postactieven en actief dienende veteranen. Het elkaar weer ontmoeten en het uitwisselen van elkaars ervaringen zijn immers de basis van de veteranendagen.

Bezinning

Menigeen bleef in de tent, maar de meerderheid trotseerde de hoosbui die over de plechtigheid bij het monument

Een ontroerde Martin Mobach

Veteranendag KMar met veel regen

Kransleggers: wmr1 Aalvangen (OTCKMar) en Indië-veteraan Helmendach

kletterde. Op het moment dat lady-speaker Liesbeth Mesman de Standaardwacht KMar voor zijn intrede aankondigde, werd het droog. Luitenant-generaal mr. Harry van den Brink werd met drie roffels van het Trompetterkorps KMar te midden van de aangehouden eenheden welkom geheten. CKMAR: 'De herdenking waarbij wij stil staan bij onze gevallen kameraden: kameraden van de Koninklijke Marechaussee, het Korps Politietroepen en het Korps Militaire Politie.' In zijn speech memoreerde hij ook het overlijden van luitenant-generaal b.d. Ted Meines, die vorig jaar ter plaatse nog een gloedvol betoog hield. De 90-jarige Indië-veteraan Helmendach en de jonge veteraan wachtmeester der eerste klasse Aalvangen legden de krans, aangedragen door leerlingen van het OTCKMar. Na het signaal Taptoe, een minuut stilte, het signaal Voorwaarts en het Wilhelmus, defileerden allen individueel of in kleine groepjes langs het monument. Het trompetterkorps speelde gepaste muziek. Het bleef tot het laatst droog.

Muziek en zang

Weer terug in de tent verruilde men snel de consumptiebonnen voor iets drinkbaars. Het werd steeds luidruchtiger. De regen ... ja al weer, hoorde je hierdoor niet meer op het dak vallen. Het optreden van het voltallige Trompetterkorps KMar met zanger majoor

Nick Lemmens draagt Remembrance op aan Marten Mobach

Nick Lemmens kondigde zich aan. Lemmens zong drie van zijn toepasselijke veteranenliedjes. Remembrance droeg hij op aan de 98-jarige Marten Mobach, die als militair het begin van de Tweede Wereldoorlog nog mee maakte. De aanwezige Mobach genoot zichtbaar van al deze aandacht. Onder meer het Mediacentrum Defensie zorgde voor de foto's die op de SMC-website zijn terug te vinden. Dan was er uiteindelijk toch de nasimaaltijd van Pareto. De laatste bus naar het NS-station ging om 15.15 uur. Alle veteranen kregen een speciale cd van het Trompetterkorps KMar mee naar huis: 'Erkenning, waardering en zorg'. De tegenwoordige dirigent van het Trompetterkorps KMar is kapitein Peter Kleine Schaars. Het was een gedenkwaardige fijne dag.

Provocatie in Velp

Deel 36 uit de serie 'De onbekende helden van 1940-1945'
Door Henk G. Westland, luitenant-kolonel b.d.

Wanneer in de bezettingsjaren de *Sicherheitspolizei* ook maar een vermoeden van verzet heeft, blijkt uitlokking door Nederlandse handlangers steeds een probaat middel. Zo ook in het Gelderse Velp in 1942.

In april 1930 tekent Johan Gronloh een verbandakte voor zes jaar als vrijwilliger bij de Koninklijke Landmacht, bestemd voor de dienst bij de Koninklijke Marechaussee. Deze 22-jarige Amsterdammer is een ervaren oud-militair: hij heeft al zes jaar gediend bij het Korps Mariniers, waarvan drie jaar in Nederlands-Indië. Bij het Depot Koninklijke Marechaussee aan de Zwolscheweg in Apeldoorn krijgt hij een opleiding van zes maanden en wordt dan geplaatst als marechaussee te voet bij de 2e Divisie in Limburg. In maart 1932 wordt hij overgeplaatst naar de 3e Divisie, ingedeeld bij de Brigade Neede en in januari 1933 bij de Brigade Nijkerk. In zijn vrije uren studeert Gronloh voor het politiediploma. Met dit diploma op zak solliciteert hij naar de betrekking van gemeenteveldwachter in Velp (gemeente Rheden). Hij begint daar op 9 april 1935, nadat hij de dag ervoor op zijn verzoek eervol ontslag uit de militaire dienst heeft gekregen. Nu hij geen marechaussee meer is, kan hij eindelijk trouwen met zijn Gertrudis en dat gebeurt dan ook op 3 juli in Utrecht.

In Europa dreigt oorlog en Nederland kondigt op 28 augustus 1939 de algemene mobilisatie af. Bij de Duitse inval op 10 mei 1940 is agent Gronloh in Velp. Het dorp ligt vlak achter de IJssellinie en de bewoners moeten direct evacueren, maar kunnen na enkele dagen weer naar huis.

Een maatregel van de Duitse bezetter in 1940 is het versterken van de politiemacht in Nederland. Om het tekort aan ervaren marechausseeperoneel op te lossen, worden oud-marechaussees opgeroepen weer dienst te nemen. Johan treedt in januari 1941 weer in dienst van de Marechaussee als marechaussee te voet. Hij volgt bij het 3e Eskadron Depot

in Hoog-Soeren een spoedkadercursus voor oud-marechaussees en wordt twee maanden later – als wachtmeester – ingedeeld bij de Brigade Arnhem, post Velp. Hij verhuist dan binnen Velp naar een woning aan de Bergweg 82, waarin tevens de marechaussee-post is gevestigd.

Johan raakt betrokken bij de illegale organisatie Vrij Nederland en bij het verlenen van hulp aan joden en aan in Duitsland ontsnapte Franse krijgsgevangenen. In het begin van de bezetting jaagt de bezetter al fel op communisten. Bouwvakker Dirk van der Voort (40), voor de bezetting al actief in communistische partij en nu op de vlucht, zit vanaf december 1941 ondergedoken in Velp. Hij schrijft: 'In die tijd begon men de verzetsgroepen van Vrij Nederland op te bouwen. Men was nog zeer onvoorzichtig met het organiseren. De halve bevolking van Velp wist wie bij Vrij Nederland was. Men hoorde veel de namen noemen van G. Surquin en wachtmeester Gronloh.' Wanneer op 9 april 1942 fabrieksarbeider Gerrit Surquin en zijn buurman (verspreider van het communistische illegale blad *De Waarheid*) worden gearresteerd, zoekt de illegaliteit in Velp een veilig heenkomen: Van der Voort wijkt uit naar Epe. Eerder merkte hij al dat er iets bij Surquin niet in de haak was. 'Ik ging er op een avond heen en hoorde van Surquin dat er drie communisten in een auto bij hem waren geweest, die een plan op papier bij zich hadden om een kleine scheepswerf in Arnhem te saboteren. Ze hadden hiervoor wat mensen nodig en vroegen of hij mee wilde helpen en of hij nog wat mensen wist die hieraan zouden willen meewerken. Hij ging met de drie mannen per auto naar wachtmeester Gronloh en stelde hen daar voor als communisten. Maar Gronloh deed net of hij nergens van wist en ontkende dat hij lid

Johan Wilhelm Gronloh wordt op 11 november 1907 in Amsterdam geboren. Vader Gronloh is beambte bij de Hollandsche IJzeren Spoorweg-Maatschappij. Johan groeit op in Amsterdam met een oudere en jongere zus. Het gezin verhuist in juli 1922 naar Utrecht als vader daar een functie bij de belangenmaatschap Nederlandsche Spoorwegen krijgt.

Net zestien jaar geworden neemt Johan als vrijwilliger dienst bij de Zeedienst en per 12 december 1923 is hij geplaatst bij het Korps Mariniers als marinier der 3e klasse. Na zijn elementaire mariniersopleiding volgt hij de opleiding voor tamboer: eind september 1924 wordt hij tamboer der 3e klasse en een half jaar later tamboer der 2e klasse. In 1925 neemt hij nog in een mariniersdetachement deel aan de Vierdaagse in Nijmegen. Tamboer Gronloh wordt aangewezen voor dienst in Nederlands-Indië. Op 15 juni 1926 vertrekt hij met Hr. Ms. Flores voor een reis van acht weken. Na drie jaar in Indië zit zijn contracttijd er bijna op en op 10 oktober 1929 meert stoomschip Slamet in Rotterdam aan met Gronloh aan boord. Op zijn verzoek krijgt hij in december, na zes jaar als marinier gediend te hebben, eervol ontslag.

van Vrij Nederland was. Ze zouden nog wel eens terugkomen.'

Van der Voort raadt Surquin aan om onder te duiken en wijst hem er nog fijntjes op dat communisten niet in auto's voor komen rijden. Deze zogenaamde communisten waren provocateurs.

Enkele weken later ontvangt Van der Voort in Epe een brief met het verzoek om wachtmeester Gronloh te waarschuwen omdat hij op de arrestatielijst van de *Sicherheitspolizei* staat. 'Terstond ben ik naar Velp gegaan en aangezien ik zelf niet met Gronloh in contact stond, vroeg ik aan een kennis of hij deze boodschap bij Gronloh wilde afgeven. Na de bevrij-

ding heb ik de man weer gesproken en verklaarde dat hij persoonlijk de boodschap aan Gronloh had afgegeven. Gronloh zei echter, het zal zoo'n vaart niet lopen.' Evenwel op 28 mei 1942 worden Gronloh en de gemeentebte naar Jan de Vries in Velp aangehouden. Ze worden vastgezet in het Huis van Bewaring te Arnhem en vanaf 14 augustus in de *polizeigefängnis* Den Haag, de cellenbarakken in Scheveningen.

In de *anklageverfügung* van het *SS- und Polizeigericht X* te Den Haag van 10 augustus 1942 wordt De Vries aangeklaagd voor het bezit zonder vergunning van twee wapens en munitie, en het in december 1941 afgeven van een van die wapens – een revolver – aan iemand zonder wapenvergunning. Gronloh wordt aangeklaagd voor het aannemen van deze revolver en munitie zonder wapenvergunning te bezitten en als beambte mee te werken aan een strafbaar feit. Ook blijkt dat Gronloh het slachtoffer is geworden van de provocateur Johnny de Droog. Gronloh heeft deze De Droog, die (valselijk) gesignaleerd staat in het politie-opsporingsblad, thuis ontvangen, waar deze zijn mening vroeg over het oprichten van een verzetsbeweging. Gronloh heeft nagelaten hem te arresteren. In een *nachtragsanklageverfügung* van 6 november 1942 wordt hij nog aanvullend beschuldigd wegens *'eine geheimen Verbindung unterstützt zu haben, indem er deutschfeindliche Zeitschriften von dem Niederländer De Droog, der eine Widerstandsorganisation aufrichten wollte, annahm.'*

De zaak van Gronloh komt op 12 januari 1943 voor het *SS- und Polizeigericht X* in Den Haag, maar wordt terugverwezen voor nader onderzoek omdat verschillende punten niet opgehelderd zijn. Over zijn veroordeling is niets bekend. Johan wordt later naar kamp Amersfoort en daarna op 31 juni 1944 als *schutzhäftling* naar kamp Vught overgebracht. Jan de Vries wordt veroordeeld tot negentien maanden tuchthuis. Op 15 april 1943 verlaat hij zijn cel in Scheveningen op transport naar concentratiekamp Dachau.

Omdat de geallieerden vanuit het zuiden oprukken, wordt kamp Vught op 5 en 6

september 1944 in grote haast ontruimd. Johan wordt met vele anderen op 5 september 's avonds naar de trein gevoerd en na drie dagen in een goederenwagon zonder drinken en met weinig eten komt het transport aan in concentratiekamp Sachsenhausen bij Oranienburg. Een colonne gevangenen loopt de volgende dag acht kilometer naar het *Heinkellager* in Germendorf. Daar worden ze wekenlang in een grote vliegtuighal in quarantaine gehouden en doen niets behalve veel op appel staan. Wel vertrekken regelmatig transporten naar diverse *arbeitslager* van Sachsenhausen. De overblijvenden lopen begin oktober weer terug naar Sachsenhausen om dan op 15 oktober met een groot transport (1800 man) naar concentratiekamp Neuengamme te vertrekken waar ze de volgende dag aankomen. Johan gaat enkele dagen later, op 21 oktober weer op transport, nu naar een *arbeitslager* bij Aurich-Engerhufe in Ost-Friesland.

Vanuit dit kamp lopen dagelijks zo'n 2000 gevangenen de twee kilometer naar het station van Georgsheil om vandaar met de trein naar de stad Aurich te worden gebracht. Hier moeten ze antitankgrachten graven, die deel uitmaken van de verdedigingslinie *Friesenwall*. Veel mannen bezwijken door dit helse werk in de winter en de vele mishandelingen. Elke avond worden de doden mee teruggenomen naar Engerhufe. Een kampoverlevende verklaart dat Johan omstreeks 10 december met een ziekentransport is teruggegaan naar hoofdkamp Neuengamme.

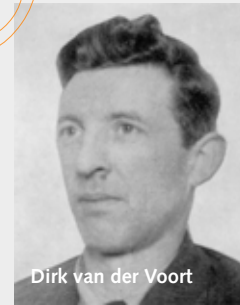
Vanaf deze datum ontbreekt van hem elk spoor. In de dodenboeken van Neuengamme, die zijn bijgehouden tot en met 15 maart 1945, komt zijn naam niet voor. Ook staat zijn naam niet vermeld op transportlijsten naar andere kampen. De 'Commissie tot het Doen van Aangifte van Overlijden van Vermisten' concludeert in 1950 dat 'moet aangenomen worden dat hij tot het eind in Kl. Neuengamme is gebleven, en de evacuatie meemaakte.' Deze commissie bepaalt dat Johan Wilhelm Gronloh in Duitsland is overleden en wel niet eerder dan 16 maart doch uiterlijk 3 mei 1945. Van zijn overlijden wordt aangifte gedaan met als sterfdatum 3 mei 1945 en als plaats Duitsland.

Opmerkelijk is dat Johan Gronloh pas per 1 mei 1944, twee jaar na zijn arrestatie, uit de politiedienst wordt ontslagen. Zou deze datum misschien de datum van zijn veroordeling zijn? Bij de grote politiereorganisatie per 1 maart 1943 wordt hij nog aangesteld als opperwachmeester van de Staatspolitie en (administratief) ingedeeld bij de 'Marechaussee (Gendarmerie)' bij de groep Zevenaar.

Gerrit Surquin (1915-1942) heeft in Arnhem en Scheveningen gevangen gezeten. Ondanks mishandelingen heeft hij gezwegen over wat er in Velp gaande was. Hij is op 29 december 1942 op de Leusderheide doodgeschoten.

Jan de Vries (1890-1968) heeft kamp Dachau overleefd en is naar Velp teruggekeerd.

Dirk van der Voort (1901-1971) leidt in de Gelderse Vallei een groep, die onder meer

Dirk van der Voort

distributiekantoren en -transporten overvalt en sabotageacties uitvoert. Hij wordt bij toeval begin oktober 1943 in Epe gearresteerd. In januari 1944 komt hij in kamp Vught terecht en weet op 20 februari met hulp van buitenaf uit het *aussenkommando* Venlo te ontsnappen. Zijn vermaardste stunt met zijn groep is de overval op 14 april 1944 op de Schoonhovensche Courant, waar ze een editie van deze krant uitbrengen met anti-Duitse inhoud. Na de oorlog is Van der Voort tot zijn overlijden actief geweest voor de CPN.

Verrader Johnny de Droog (1893-1945) is een rijwielhandelaar/automonteur uit Arnhem. Na zijn arrestatie voor illegaal werk, gaat hij als *V-mann (Vertrauensmann)* voor de *Sicherheitspolizei (Sipo)* werken en wordt een van de beruchtste Nederlandse verraders. Hij wordt op 19 februari 1945 in Gorssel doodgeschoten aangetroffen, waarschijnlijk in opdracht geliquideerd door de Nederlandse Sipo-agent Rappard.

De auteur verricht historisch onderzoek naar de gevallen die in de oorlog 1940-1945 behoorden tot de (Koninklijke) Marechaussee. Wilt u reageren? Uw reactie is welkom op het redactieadres of rechtstreeks per e-mail aan de auteur op marechaussee4045@gmail.com.

Bereden traditie

Den Haag, 16-9-2017, training op het Lange Voorhout

De inzet van paarden bij de Koninklijke Marechaussee is lange tijd een belangrijk onderdeel geweest van het optreden en de traditie. Hoewel de KMar na de Tweede Wereldoorlog niet meer de beschikking had over eigen paarden, werden deze wel ingezet tijdens bijzondere gebeurtenissen. Inmiddels bestaat er al jaren een Bereden Brigade KMar. Waarom werd deze opgericht en wat zijn de huidige taken? Een nieuw inkijkje bij deze eenheid. | Door: Jan Gaasbeek

Een korte terugblik

Na haar oprichting werd de Marechaussee over het land verspreid, onder meer over Noord-Brabant. Daar hielden zich in de bossen veel misdadigers en deserteurs schuil en in de praktijk bleek de Marechaussee ook gevreesd bij roversbenden. Het bereden optreden speelde hierbij een grote rol, want in het terrein – bos en heide – was een ruiter in die tijd heer en meester. Het paard was toen ook van grote betekenis als vervoermiddel. Er werd ook veel waarde gehecht aan het bereden zijn van het personeel bij de brigades. Dat zou ook steeds de kracht van de Marechaussee blijven. Paarden werden gewoon tot de sterkte van de

organisatie gerekend. De invoering van het rijwiel en later van het motorrijwiel (met zijspan) en de auto maakte langzaam een einde aan het gebruik van paarden. Toch zou nog tot in het begin van de Tweede Wereldoorlog het paard voor een belangrijke deel het gezicht van de Marechaussee bepalen.

Na de oorlog was het paard bij de Marechaussee zo goed als verdwenen. Maar door de jaren heen zijn er telkens marechaussees geweest die de teugels weer hebben gepakt bij activiteiten zoals:

- Taptoe Breda in 1978.
- 175 jaar bestaan van het Wapen in 1979.

- Oprichting van een ruitergroep door marechaussees van de Brigade Den Haag Beveiliging in 1992.
- Deelname aan militaire (wereld)kampioenschappen.
- Het door twee marechaussees te paard aanbieden van een statiedeken met daarop een geborduurde granaat als geschenk tijdens een werkbezoek van koningin Beatrix aan het Wapen in het OCKMar te Apeldoorn in 1981.

En niet te vergeten op Prinsjesdag de inspectie te paard door de Gouverneur der Residentie van de aangetreden troepen. Maar ook de presentatie van een bereden standaardwacht aan koningin Beatrix tijdens de opening van de Koninklijke Beatrixkazerne in Den Haag in 1998.

Schiphol, Nadine en Peter

Maarsbergen, 2013, Nederlands Militair Kampioenschap, Evelien met paard Amy

Oprichting

De Bereden Brigade KMar werd in 2002 opgericht ter gelegenheid van het huwelijk van kroonprins Willem-Alexander met prinses Máxima. De KMar kreeg het verzoek met een bereden ere-escorte deel te nemen aan de rijtoer van het bruidspaar door Amsterdam. Dit escorte bestond uit een commandant en twaalf ruiters, de paarden waren afkomstig van de Federale Politie in Brussel.

Huidige samenstelling

Anno 2017 bestaat de Bereden Brigade KMar uit 55 marechaussees waarvan 19 reservist zijn. De beroepsmarechaussees doen de ruitertaak naast hun operationele werk op Schiphol, bij de recherche, de politiedienst of andere eenheden. Naast de ruiters heeft de brigade ook kwaliteiten in huis als paardrij-instructeur(s), hoefsmid, fysio, dierenarts, materiaaldeskundige en hoofd inwendige dienst. Bij deze stoer uitzijnde brigade die zich op Prinsjesdag als bereden ere-escorte met getrokken sabel presenteert, zou je overwegend mannen verwachten. Niets is minder waar. Een groot deel bestaat uit vrouwen die een prima combinatie vormen van het marechaussee zijn en goed kunnen paardrijden!

De paarden

Het belangrijkste element van het bereden zijn ontbreekt echter... het paard! De Bereden Brigade KMar prijst zich gelukkig dat voor de training en inzet altijd een beroep kan worden gedaan op de paarden van de Landelijke Eenheid Bereden Politie. Voor een grote inzet als Prinsjesdag, wanneer de politie haar paarden zelf

nodig heeft, kan de brigade gelukkig de paarden van de Federale Politie in Brussel gebruiken. Tweemaal per jaar wordt er getraind met deze paarden en vervolgens zijn de paarden vijf dagen voorafgaand aan Prinsjesdag ter beschikking. Door de jaren heen is er een hechte band ontstaan met de collega's van de Brusselse Federale Politie en voor het beschikbaar stellen van paarden is de Marechaussee erg dankbaar.

Operationele taken

Ruiters van de brigade dragen ook bij aan de handhaving van de openbare orde en de algemene politietaken. De KMar zet ze ondermeer in om open dagen van de krijgsmacht ordelijk te laten verlopen. Het overwicht van de marechaussee te paard op de mens te voet komt heel goed tot uiting bij de inzet tijdens de jaarlijkse herdenking van luchtlandingen op de Ginkelse Heide bij Ede. Daar bereiken twee ruiters meer dan grote aantallen marechaussees te voet. Uiteraard zijn de paarden ook zeer geschikt voor dit terrein. Publiek gaat bij nadering van ruiters graag achter de lijn.

Ceremoniële taken

Het personeel van de Bereden Brigade KMar maakt als bereden ere-escorte jaarlijks deel uit van de stoet op Prinsjesdag. Het escorte bestaat uit een commandant met twee vleugeladjudanten, gevolgd door de bereden standaardwacht bestaande uit zes ruiters. Daarna komt het peloton van 24 ruiters, aangevoerd door de pelotonscommandant. Totaal dus 34 ceremonieel geklede ruiters en paarden getooid met een zogenaam-

de waltrap, een kleed dat over het zadel en een deel van de rug van het paard is gedrapeerd. De koning kan de bereden brigade ook vragen voor inzet bij andere ceremoniële diensten te paard, zoals het begeleiden van ambassadeurs bij het aanbieden van de geloofsbriefen. De ambassadeur en zijn gevolg worden dan door koetsen van het Koninklijk Staldepartement bij zijn residentie opgehaald en naar Paleis Noordeinde gebracht, geëscorteerd door vier ruiters van de Bereden Brigade KMar. Dit gebeurt zo'n twintig woensdagen per jaar met twee tot drie ritten per dag.

Sportruiters

Wanneer ruiters van de Marechaussee worden aangenomen, moeten ze al kunnen paardrijden en ervaring hebben in de paardensport. In een selectie moeten zij laten zien over de gevraagde vaardigheden te beschikken. Behalve op rijvaardigheid worden ze ook geselecteerd op stressbestendigheid en sociale kenmerken. Teamwork is daarbij heel

Soesterberg, 19/20-8-2017, evenement 'Te Paard': aanhouding te paard door Paulien (l) en Nicky (r)

belangrijk. Zij rijden met hun eigen paarden ook mee op militaire kampioenschappen dressuur, springen en eventing. De laatste klinkt misschien onbekend, maar is de 'moeder der paardensport'. Paardensport komt namelijk voort uit het militaire paardrijden. Eventing – voorheen military genoemd – is een discipline in de paardensport waarbij de verschillende aspecten van de training aan bod komen. De combinaties moeten een dressuurproef, een terreinproef en een springparcours rijden. De combinatie die de minste strafpunten behaalt over de drie onderdelen is de winnaar. Het meest spectaculair is de terreinproef (ook bekend als cross country), die wordt afgelegd in een natuurlijke omgeving zoals bos en weilanden. Tijdens deze proef moeten hindernissen worden overwonnen, zoals een waterbak, constructies met boomstammen, picknicktafels, op- en afsprongen en gaten. Ook in het verleden werd al aan wedstrijden meegedaan. Marechausseeofficier P.M.R. Versteegh nam met succes deel aan springconcoursen en military's. Het was vooral ook de zware dressuur die hij met volle toewijding en succes beoefende. In 1928 behaalde hij bij de Olympische Spelen in Amsterdam een bronzen medaille.

Edele viervoeter

Voor het optreden met paarden bestaat altijd veel belangstelling. In het Nationaal Militair Museum in Soesterberg werd in augustus de manifestatie 'Te Paard' georganiseerd. Ingeblikte ridders, fraai uitgedoste stoere cavalieristen, ze kwamen allemaal langs draven. Het talrijke publiek genoot van een twee uur durende show van schijngevechten en parades met telkens viervoeters in de hoofdrol. Ook een team van de Bereden Brigade KMar

nam hieraan deel. Met van de politie geleende paarden werden demonstraties verzorgd zoals het springen over een hindernis, sabelexercitie en een arrestatie van een tasjesdief door een patrouille te paard.

Vorbereiding Prinsjesdag

Het gaat allemaal niet vanzelf. Enkele dagen voorafgaand aan Prinsjesdag wordt een strak oefenprogramma gevolgd, zo ook dit jaar. Op een parkeerplaats bij Renbaan Duindigt in Wassenaar werd een grote tent opgezet die fungeerde als paardenstal. Daarnaast was een oud voetbalcomplex beschikbaar. Nadat de paarden waren gearriveerd, werd eerst bekeken of ruiter en paard goed matchen. Bij de training werd rekening gehouden met mogelijke scenario's die op Prinsjesdag kunnen voorvallen.

Naast het trainen nabij Duindigt werd op 16 september 's middags in Den Haag op het Lange Voorhout getraind. De dag daarna werd de route verkend vanaf de Koninklijke Stallen en een dag later werd ook op het strand in Scheveningen geoefend. Niet alleen de paarden maar ook hun berijders werden geconfronteerd met rook, vuur, lawaai en een zeer grote bal. Hierbij was te zien dat de paarden 'stressbestendige politiepaarden' zijn en daardoor goed inzetbaar bij grote gelegenheden zoals Prinsjesdag. Toch bestond de indruk dat de oefeningen op het gras van het oude voetbalcomplex bij de warmbloedpaarden de voorkeur genoot.

Overigens verzorgden leerlingen van de opleiding Paardenhouderij van het Agrarisch Opleidingscentrum (AOC) De Groene Welle in Zwolle de paarden. Een heerlijke en unieke leerervaring voor de

betrokken meiden. Hun school wordt elk jaar uitgenodigd om de verzorging van de paarden op zich te nemen. Dit vanwege een connectie die ooit ontstond tussen de toenmalige dierenarts van de Bereden Brigade KMar, Paul de Vries, en hun school.

Commando-overdracht

Tijdens de training voor Prinsjesdag op 16 september vond ook een bijzondere plechtigheid plaats. Het commando van het bereden ere-escorte werd in aanwezigheid van CKMAR, luitenant-generaal mr. Harry van den Brink, door kolonel Eelco Koster overgedragen aan luitenant-kolonel Gertjan van der Windt. Het ere-escorte stond daarbij in carré opgesteld waarna symbolisch de sabel werd overgedragen. Op Prinsjesdag nam het bereden ere-escorte aldus deel onder leiding van een kersverse commandant. Voor luitenant-kolonel Gertjan van der Windt wellicht een zware vuurdoop!

De Bereden Brigade KMar valt niet meer weg te denken binnen de organisatie van de Marechaussee. Bij het optreden altijd een prachtige maar vooral ook indrukwekkende eenheid gevormd door mens en dier! Dit artikel kwam tot stand met medewerking van de commandant van de brigade, majoor Bart Maandag en wachtmeester Nicky Quaak. Als bronnen werden geraadpleegd museumbrochure nummer 13 'Het Paard bij de Koninklijke Marechaussee' (door majoor H.M. Walrecht) en het archief van de Stichting Museum der KMar in Buren.

Commissie Dapperheidsonderscheidingen KMar

Wanneer is iemand dapper? Sinds 22 februari 2017 heeft de Koninklijke Marechaussee een eigen Commissie Dapperheidsonderscheidingen (CDO KMar) die antwoord op deze vraag kan geven. De nieuwe commissie onderzoekt en beoordeelt de dossiers van KMar-collega's die worden voorgedragen voor een dapperheidsonderscheiding.

De commissie is opgericht door CKMar door middel van een instellingsbeschikking. De voorzitter is de plaatsvervangend CKMar. De commissie vergadert drie keer per jaar over voordrachten voor een mogelijke dapperheidsonderscheiding.

Zorgvuldig proces

Iedereen kan iemand voordragen voor een dapperheidsonderscheiding, maar voordat deze wordt toegekend en uitgereikt, wordt altijd een strikt proces doorlopen. Een proces waarin zorgvuldigheid centraal staat. Het begint dus met een voordracht. Vervolgens gaan adviseurs/onderzoekers van de CDO KMar onderzoek doen om het dossier zo compleet mogelijk te kunnen behandelen in de commissievergadering. De voordrager houdt in de regel ook een presentatie in die vergadering om de voordracht toe te lichten. Na beraadslaging en een besluit brengt de commissie advies uit aan CKMar. Hij stuurt op zijn beurt de voordracht met een advies door naar de Commissie Dapperheidsonderscheidingen Defensie. Deze laatstgenoemde commissie neemt uiteindelijk de finale beslissing over de voordracht voor een dapperheidsonderscheiding en adviseert de minister van Defensie daarover. Bij toekenning tekent de koning en de minister van Defensie reikt de onderscheiding uit. Voor iedere voordracht geldt een zogenoemde doorzendplicht: iedere voordracht wordt door de commissie onderzocht, beoordeeld en altijd voorzien van een advies doorgestuurd aan de Commissie Dapperheidsonderscheidingen Defensie. De onderzoekers van de commissie kijken nog tot maximaal tien jaar terug in de archieven van de KMar,

Welke onderscheidingen?

KMar-medewerkers kunnen in aanmerking komen voor de individuele dapperheidsonderscheidingen:

- Militaire Willemsorde klasse 1 t/m 4
- Bronzen Leeuw
- Bronzen Kruis
- Kruis van Verdienste
- Eerepenning voor Menschlievend Hulpbetoon

dit in verband met een verjaringstermijn die per 1 januari 2017 is ingesteld.

Wanneer voordragen?

Wanneer kun je iemand voordragen? Wanneer is iemand 'dapper'? Het is iets dat niet te leren is en vaak pas zichtbaar wordt in een onverwachte levensbedreigende situatie waarin iemand boven zichzelf en anderen uitstijgt. Een dapperheidsonderscheiding wordt dan ook toegekend op basis van iemands handelen, waarbij deze persoon een voorbeeld is voor anderen. Iemand voordragen kan dan ook plaatsvinden als je vindt dat iemand in een uitzonderlijk moeilijke of gevaarlijke situatie boven zichzelf uitsteeg en meer deed

dan je van hem of haar had mogen verwachten (moed, beleid en trouw). Dit geldt overigens niet alleen voor uitzendingen en missies maar ook voor nationale operaties.

Laatste keer

Ruim 64 jaar geleden werd voor het laatst aan een KMar-collega een dapperheidsonderscheiding toegekend. Dat was bij Koninklijk Besluit van 17 februari 1951. Het Bronzen Kruis werd door Prins Bernhard op 29 april 1953 uitgereikt aan de (tijdelijk) kornet F.J.F.M. Weyn Banningh voor zijn moedig optreden als commandant van het Detachement der Militaire Politie te Makassar (Nederlands Indië) in mei 1950 tegenover de vijand.

Samenstelling CDO KMar:

- Voorzitter, tevens lid, de plaatsvervangend CKMar (tevens lid van de Commissie Dapperheidsonderscheidingen Defensie);
- Lid, tevens plaatsvervangend voorzitter, een opperofficier KMar, de Directeur Directie Operaties KMar;
- Lid, een opperofficier KMar, de Commandant Landelijk Tactisch Commando;
- Lid, een kolonel KMar, de Commandant Opleidings-, Trainings- en Kenniscentrum;
- Lid, Chef Kabinet van CKMar, tevens de voorzitter van de Traditiecommissie KMar;
- Lid, vertegenwoordiger van de Directeur van het Nederlands Instituut Militaire Historie;
- Lid, hoofd van Cluster integriteit KMar;
- Lid, de Wapenadjutant KMar;
- Lid, medewerker Protocol van Staf CKMar;
- Lid, hoofd Sectie Gezondheidszorg & Case Coördinatie KMar;
- Lid, medewerker Cluster Juridische Zaken Staf KMar.

De commissie wordt bijgestaan door hoofd-officieren, bij voorkeur niet in actieve dienst en met uitzendervaring, die optreden als adviseurs en onderzoekers van de commissie. Momenteel zijn dit: kolonel b.d. Theo Damen (KL), kolonel b.d. Enrico Mulder (KMar) en luitenant-kolonel b.d. Tom Kloppenburg (KMar). Tevens wordt de commissie administratief ondersteund door een secretaris.

Voor vragen en formulieren kan men contact opnemen met de secretaris van de CDO KMar: kapitein Caspar Cnubben, CF.Cnubben@mindef.nl.

Zonder nestels naar Nunspeet

1959, La Courtine, Joost Gerritsen achter het stuur

Als burger kom je de Koning Willem III-kazerne binnen en aan het einde van de dag ben je militair. Nou ja, onwennig en het lijkt er een beetje op. De PSU die je in bruikleen hebt gekregen, is te groot of veel te groot. Daags erna wordt er bij de foerier dan ook driftig ge-ruild. De eerste maanden heb je het druk met aanleren van veel nieuwe vaardigheden. Na de basisopleiding volgt specialisatie en dan eindelijk naar de parate hap. Maar voor het zover is, loop je nog even tegen een licht arrest aan. | Door: Martin Aalbers

Dat overkwam Joost Gerritsen samen met vijf lichtinggenoten van de 3e Instructie Compagnie aan het einde van de opleiding. Bij je battledress droeg je de baret en bij het uitgaan stueve de platte pet. Vergeleken met de pet die de kaderleden droegen, was die van de dienstplichtigen wel erg plat. In een bui van overmoed werd de veer, die de pet in vorm houdt, verwijderd. Het resultaat liet zich direct zien: met deze pet zag je eruit als een 'oude stomp'. Totdat een wel erg fanatieke jonge wachtmeester dit bij een weekendinspectie zag en de zes maten op rapport slingerde. De straf voor deze clandestiene handelingen aan rijkseigen-

dommen werd krijgstuhtelijk afgedaan met licht arrest voor deze zes marechaussees.

Op 31 maart 1934 werd Joost geboren in de Koninginnelaan te Nijmegen. Met zijn twee zussen is hij de oudste van de drie. Zoals dat ging in die tijd bestierde zijn moeder het huishouden; vader was elektricien bij de gemeente Nijmegen. Bij het uitbreken van de Tweede Wereldoorlog was Joost zes jaar. De bezetting voelde vreemd en tegelijk spannend aan. 's Nachts kwamen geallieerde bommenwerpers over, die door de Duitsers werden beschoten. Vanaf eind 1944 vlogen

1954, dienstplichtig marechaussee
Joost Gerritsen

1954, Depot 3e Instr Cie, zes man met licht arrest, (vlnr) voor: Berenbroek, Gerritsen, Lubbers; achter: Zonneveld, Kortschot, Jager

Maart 1955, bivak, (vlnr) Steensma, Gerritsen

V1's over Nijmegen en op 18 februari 1945 kwam op 800 meter van hun huis een V1 neer.

Joost was tien jaar toen Nijmegen in september 1944 frontstad werd door de geallieerde opmars tijdens de operatie Market Garden. Het gezin werd geëvacueerd naar Balgoij en later in Weert opgevangen in Pensionaat Saint Louis. Vanuit Duitsland schoten de moffen naar bevrijd gebied en zo kwamen zij van de regen in de drup. Toen Nijmegen was bevrijd, keerde het gezin terug, maar gedurende de wintermaanden werd de stad weer vanuit de Betuwe beschoten. Een gebeurtenis die op de jonge puber indruk maakte was wel, dat midden op straat bij enkele meisjes en vrouwen hun haren werden afgeschoren. 'Dat was geen leuk gezicht, ontluisterend eigenlijk. Ik kwam er later achter, dat deze vrouwen met de Duitsers omgingen.'

De lagere school doorliep hij probleemloos, maar de mulo werd geen succes. Hij had daar geen zin in en gooide er met de pet naar. Hij was een doener en geen denker, dat later wel bleek uit het verloop van zijn maatschappelijke carrière. Er werd van school gewisseld en hij werd geplaatst op het vgl, het voortgezet gewoon lager onderwijs. Daarna ging hij werken bij de firma Bonte in Heesch bij Nijmegen, een bedrijf dat handelde in boeken, kantoorartikelen en schrijfwaren. Toen was Heesch nog een kerkdorp aan de westzijde van de stad, nu is Heesch een wijk van Nijmegen.

Begin 1953 viel de oproep voor de dienstplichtkeuring op de mat. De keu-

ringsofficier vond hem door zijn postuur en lengte wel geschikt voor de marechaussee en Joost had daar geen bezwaar tegen. In mei 1954 is hij opgekomen in de Koning Willem III-kazerne in Apeldoorn voor het vervullen van 24 maanden militaire dienstplicht met zijn lichtinggenoten van 54-3. Na de basisopleiding heeft hij de rijopleiding gevolgd en is (na het voorval met de platte pet en het uitzitten van het licht arrest) geplaatst bij 101 Marbat in Nunspeet.

Nunspeet

De parate periode bestond uit begeleiding van transporten van en voor het Eerste Legerkorps, het op peil houden van de militaire vaardigheden met oefeningen (vaak in de Achterhoek), onderhoud aan uitrusting en voertuigen, en kazernediensden. Geregeld werden

dienstplichtige marechaussees als ondersteuning bij brigades in het land geplaatst. Zo is Joost tijdelijk geplaatst geweest bij de brigades in Arnhem en Nijmegen. In Arnhem bestond een deel van de taken uit het controleren van reizigers in de internationale treinen op het traject Oberhausen-Arnhem, maar ook patrouillerijden en patrouilles te voet in Arnhem en omgeving. In de weekenden op het NS-station toezicht houden op militairen die huiswaarts gingen en zondagavond weer terugkeerden.

De plaatsing bij de Brigade Nijmegen was voor hem een thuiswedstrijd. Als dienstplichtig marechaussee draaide hij daar kantooruren: 's middags aan het einde van de dienst naar huis en 's morgens bij aanvang van de dienst weer aanwezig zijn op de brigade. Thuis slapen, dat was

Soesterberg, op een parkeerplaats

een luxe! In Nijmegen met drie kazernes, een universiteit en veel verpleegtehuizen was genoeg te doen. Veel militairen, studenten en verpleegsters in de stad en dus veel patrouillewerk voor de marechaussee. Aan beide detacheringen heeft Joost heel mooie herinneringen overgehouden. In deze periode heeft hij ook zijn vrouw Ans leren kennen. In mei 1956 is Joost met KV (klein verlof) gegaan.

Burgermaatschappij

Normaal keerde je na de dienstplichttijd weer terug naar de laatste werkgever. Maar helaas, de firma Bonte had opgehouden te bestaan en Joost moest op zoek naar een nieuwe werkgever. Deze was snel gevonden en hij ging als verkoper aan de slag bij de firma Van Olffen, distributeur van Coca Cola aan bedrijven en de horeca in Nijmegen en omgeving. Het omgaan met mensen en verkopen lag hem wel. Joost was en is nog steeds goed gebekt. Na vier jaar kwam de firma Janssen op zijn pad. Deze firma had het agentschap van Benninga's margarinefabrieken uit Leeuwarden. Na de oorlog ging Benninga een samenwerking aan met Duyvis voor het ontwikkelen van nieuwe producten naast vet en margarine. Zo werden roomhoorns ontwikkeld, een halffabrikaat voor de bakkerijen. En die moesten natuurlijk verkocht worden en Joost zag daar letterlijk wel brood in.

Zoals het veel verkopers vergaat, zo verging het ook onze Joost. Zij zitten veel op de weg, treffen elkaar onderweg en er wordt informatie uitgewisseld. En dan wordt je nieuwsgierig en wil je die nieuwe uitdaging wel aangaan. Na margarine, vetten en roomhoorns ging hij onderhoudsmiddelen voor auto's verkopen voor de handelsonderneming Pyrmofix-Holland uit Velp bij Arnhem. Voor de destijds bekende brouwerij Drie Hoefijzers uit Breda is hij een aantal jaren dispenserspecialist geweest in Oost-Nederland.

Na een aantal periodes van drie tot vier jaar als vertegenwoordiger te hebben gewerkt, wilde Joost wat meer vastigheid. Hij kwam in aanraking met het fenomeen van kunstuitlenen. Het uitlenen

van schilderijen en kunstwerken aan gemeenten, instellingen, bedrijven en scholen was in opkomst. Na een bepaalde periode werden deze dan weer gewisseld. Het was een erg leuke business. Het ging Joost voor de wind en hij heeft dit werk een aantal jaren met veel plezier gedaan. Maar alles kent een levenscyclus, het ene een lange, het andere een korte. Helaas zijn er ook zaken die een korte tot zeer korte levenscyclus hebben. Deze laatste kende de kunstuitlenen. Maar geen nood, Joost had een ruim netwerk en ging weer aan de slag als vertegenwoordiger, nu bij Max Factor. Hij bracht nu geen auto onderhoudsmiddelen aan de man, maar cosmetische onderhoudsmiddelen aan de vrouw!

Herhalingsoefeningen

Het GV (groot verlof) heeft hij niet cadeau gekregen. Joost is driemaal op herhaling geweest. Tweemaal voor een grote legeroefening die zich beide in Duitsland afspeelden en eenmaal voor het escorteren van een transport naar La Courtine in Frankrijk. De opkomst van deze laatstgenoemde herhalingsoefening was ergens eind juni/begin juli 1959. Na opkomst en aanvulling van de PSU met extra uitrustingsstukken werd bekend wat de marsroute zou worden: het begeleiden van een transport naar La Courtine. In juni 1959 was een groot deel van de landmacht voor het eerst naar Frankrijk vertrokken naar het oefenterrein in La Courtine. Enkele ondersteunende eenheden kwamen er achter aan en die moesten worden begeleid.

Op naar Oirschot. Daar was een colonne geformeerd en na de nodige instructies te hebben ontvangen, inclusief de bekende enveloppe met geld voor onderweg, vertrok de colonne begeleid door twee jeeps en zes marechaussees. De eerste dag werd gereden naar Mourmelon in Noord-Frankrijk en de tweede dag ging het richting Bourges. In beide plaatsen was een tank- en rust-/slaapstop. Op de derde dag werden de voer-

Soesterberg, (vlnr) Molenaar, Gerritsen, Nibbering, Post

tuigen keurig in La Courtine afgeleverd. Na een kort verblijf daar werd huiswaarts gekeerd. Net als de heenreis verliep ook de terugreis voorspoedig. Te voorspoedig vond de dienstdoend marechaussee aan de doorlaatpost Bergeijkse Barrière. Volgens de rijopdracht moest er met een snelheid van 60 km/u huiswaarts worden gereden. Joost en zijn collega dienstplichtig marechaussees mochten niet verder en werden overgebracht naar de brigade in Bergeijk. Maar zes man extra op de brigade was wel erg veel en er werd naar een aanvaardbare oplossing gezocht. Als de nestels werden ingeleverd, mochten ze die avond naar de plaatselijke kermis, maar wel uiterlijk 23.00 uur binnen. Aldus geschiedde. De volgende morgen mochten zij hun reis naar Nunspeet voortzetten, maar wel zonder nestels!

Joost heeft meerdere werkgevers gehad en is een periode eigen baas geweest. En zoals dat dan gaat, is je pensioenopbouw gebroken en ga je na je 65e jaar door met werken en bijklussen in de vrije sector. Dat heeft hij ook gedaan. Enkele jaren geleden heeft Joost een kleine beschadiging aan zijn hersenen opgelopen en sindsdien laat het geheugen hem in de steek. Het naar boven halen van datums en namen van gebeurtenissen lukt niet meer. Joost en zijn vrouw Ans wonen in een appartement in de wijk Dukenburg in Nijmegen en beider gezondheid is goed, maar helaas wel met de lichamelijke ongemakken die deze leeftijd met zich meebrengt. Het zijn twee krasse knarren. Samen hebben zij vijf kinderen gekregen en negen kleinkinderen.

INLEAD 2017

Van 26 augustus tot en met 1 september 2017 heeft reserve-opperwachtmeester Martine van der Veen, werkzaam bij de LOG reservisten Noord-Oost, deelgenomen aan INLEAD 2017 (International Noncommissioned Officer Leadership Development).

Een opleiding georganiseerd vanuit de Koninklijke Luchtmacht en speciaal ontwikkeld voor onderofficieren van reserve-eenheden uit verschillende landen. Deze keer waren er collega's uit Canada, Engeland, Zwitserland, Duitsland en van de landelijke en de staatsreserve van de Verenigde Staten uitgeno-

digd op de basis Woensdrecht. Na een uitgebreide rondtour om de internationale gasten kennis te laten maken met de provincie Zeeland stond de opleiding grotendeels in het teken van het uitvoeren van leiderschapopdrachten in teams. De opdrachten waren gericht op het ontwikkelen van (persoonlijke) doelstellingen en hoe hiermee om te gaan. Ook kregen de deelnemers een introductie over de Koninklijke Luchtmacht en over de basis Woensdrecht door de basiscommandant en een uitgebreide tour over de basis. Een leerzame en gezellige week waar Martine met een geweldig gevoel op terugkijkt!

Zwaailichten aan en gáán!

Op 29 en 30 september hadden de KMar-reservisten hun jaarlijkse teambuilding. Dit jaar in het teken van 'Maatschappelijk Betrokken Ondernemen' bij Bartiméus in Doorn.

Bartiméus is een expertise-organisatie voor mensen met een visuele beperking. In Doorn beschikt de organisatie over een groot complex met alle voorzieningen om slechtzienden, blinden maar ook doofblinden te ondersteunen in hun dagelijks leven. Zo zijn er woningen voor 350 bewoners, werkplaatsen, een moestuin, sporthallen en een zwembad.

Zoals ieder jaar wordt de teambuilding georganiseerd door de reservisten zelf. Deze keer waren dit: Wilke Goessen, Christel Mihalidis-Brouwers en Leo Reijnen. Zij hebben een sport- en belevingsdag georganiseerd voor de cliënten van Bartiméus. De hele dag waren er allerlei bewegingsactiviteiten in en rond De Bies, het aangepaste zwem- en sportcomplex van Bartiméus. Ruim vijftig reservisten stonden klaar om in de ochtend en middag cliënten mee te nemen naar verschillende activiteiten. Cliënten reden met een rolstoel over de hindernisbaan, kinderen met een visuele of meervoudige beperking klauterden aan een touw over het luchtkussen. Oudere cliënten trokken een dag lang op met een marechaussee en reden rondjes over het rolstoelparcours. Het klapstuk van de dag was het meerij-

den in een marechaussee-auto met sirene en zwaailicht. In een tent waren uitrustingsstukken neergelegd die cliënten konden vastpakken zodat ze een gevoel kregen over de spullen van de marechaussee. En dat vonden ze een heel bijzondere ervaring. Want wanneer mag je een uniform of nestel aanraken, laat staan een wapenstok, een (oefen) Glock of handboeien vasthouden? Ruim 125 cliënten hebben het ochtend en/of middagprogramma meegemaakt. Zowel cliënten maar zeker ook de reservisten waren zeer onder de indruk van de dag! De middag werd plenair afgesloten in het restaurant van het complex waar we zijn bijgepraat door kolonel Menno Kersbergen, plaatsvervangend commandant LTC over het reservistenbeleid.

Een leuke en interactieve sessie waar veel ruimte was om vragen, suggesties, knelpunten en verbeteringen te bespreken. Vervolgens werd er verplaatst naar de Generaal Winkelmankazerne in Harskamp. Daar werd over deze leuke dag nagepraat bij een barbecue en een gezellig avondfeest met als thema zomercarnaval. Ook is er afscheid genomen van zes collega's: Laurens van Veen, Patrick Sengers, Peter van der Struik, Ronald Siroen, Udo Schrik en Pieter van den Dolder. Als je wilde overnachten was dat mogelijk en na het ontbijt kwam er een einde aan deze teambuilding. Een zeer geslaagd programma en een mooie combinatie om door het geven van maatschappelijke steun de onderlinge band te versterken!

I.v.m. privacy zijn cliënten niet herkenbaar in beeld gebracht

De eerste zes maanden van oorlogsjaar 1941

Deel 10 | Door: Willem Geense

1 januari. 'Nieuwjaarsdag. De eerste dag van het nieuwe jaar. Ik kan mijn gedachten niet neerschrijven, maar spreek alleen hoop uit dat God dit jaar een rechtvaardige vrede zal brengen over onze moede wereld. Dezen dag hebben wij Zondagsche dienst. Hier in Engeland werken de menschen gewoon door, al wenschen zij elkaar wel een Gelukkig Nieuwjaar. Ik voor mij zie nog weinig verandering in het wereldgebeuren.'

31 januari. 'Verjaardag van Hare K.H. Prinses Beatrix. Des vm. spreekt Ds. van Mietes een feestrede uit tot de soldaten van het Legioen, terwijl wij des nm. een voorstelling bijwonen van de Militaire band 'Tyl Uilenspiegel'. Dit gezelschap bestaat uit militairen van het Depot Bataljon, welke naam thans veranderd is in Ite Bataljon. Daar de leden zoo goed als allen beroepsspelers zijn, werd het een mooie middag. Vooral het nieuwe liedje 'de 4e Compagnie' viel zeer goed in de smaak. Het was gezet op de melodie van 'De kleine man' van Louis Davids. Wij waren weer eens even in Holland en dat doet ons altijd goed. De avond brachten wij door in

de cantine en bij Wmr. van Buren.'

3 februari. 'Weer mocht ik een viertal brieven uit Holland ontvangen. Uit deze berichten mocht ik het nieuwe adres van mijn gezin vernemen. Ze wonen nu in een mooi huis, kort bij Konijnendijk, dus dicht bij school. Ze zijn al aardig gewend aan hun nieuwe huis. Niets doet mij beter dan dat en ik weet nu ook dat in hun huis gas zal zijn, wat aanmerkelijk het verbruik van kolen zal beperken, waar toch ook wel een niet te groote voorraad aanwezig zal zijn. Vooral ook het briefje van Corrie is erg leuk. Zij vertelt over St. Nicolaas en de school. Zoodra mogelijk stuur ik bericht terug en aan Corrie een afzonderlijk briefje met een gedichtje voor haar poesie(-album), waar zij mij over schreef.'

7 maart. 'In den vroege morgen breekt brand uit in het Kasteel te Ranton Abbey waar een gedeelte van ons Wapen, n.l. de C.M.M. (= Compagnie Mobiele Marechaussee) en de afd. Pantserauto's. Eenigen raakten gewond en enkelen verloren alles wat zij hadden, o.a. Wmr. L.N. van Vliet ook; al zijn brieven uit Holland en zijn nauwkeurig bijgehouden dagboek.

Korte terugblik op deel 9

Deze serie artikelen is gebaseerd op het oorlogsdagboek van wachtmeester Leendert Stolk, in mei 1940 geplaatst bij de Brigade Princenhage (Breda) en dat van zijn zoon Adriaan. In deel 9 werden we geïnformeerd hoe het in Breda verliep met het gezin Stolk na het overhaaste vertrek van het gezinshoofd naar Engeland. Zoon Adriaan (net acht jaar oud als de oorlog uitbreekt) heeft over het eerste oorlogsjaar jaar gedetailleerde aantekeningen bijgehouden: een verplichte verhuizing vanuit de dienstwoning, het begin van de jodenvervolging, de grote aanwezigheid van Duitse troepen in de vier kazernes die Breda rijk was en zijn snelle volwassenwording als oudste zoon in het gezin. In dit deel keren we terug naar Engeland en zien wat er daar in eerste zes maanden van het jaar 1941 bij het marechausseeperoneel gebeurt. Ook dit keer slaan we af en toe verslagen van kerkdiensten en gezelligheidsbezoekjes over.

Oorzaak van den brand is vermoedelijk kortsluiting.'

27 maart. 'Corrie viert haar 10e verjaardag. Ook nu weer gaan mijn gedachten uit naar huis en het doet mij veel leed nu weer niet thuis te kunnen zijn. Ik hoop dat het kind en allen thuis toch een prettige dag zullen hebben.'

29 maart. '16 Onderofficieren worden tijdelijk gedetacheerd te Wildboarclough (voor de bewaking van Engelse vliegtuigbommen).'

28 april. 'Vandaag een brief ontvangen van mijn vrouw via Amerika met 3 kiekjes van haar en de kinderen, de eerste na bijna een jaar van huis te zijn. Ik ben er erg blij mee.'

30 april. 'Verjaardag van Prinses Juli-

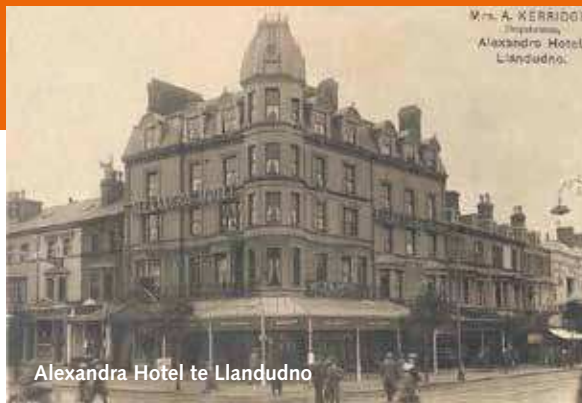

2009, Ranton Abbey / Abbey House (op 7-3-1941 uitgebrand)

ana. Verschillende vrouwen van Ned. militairen verkopen Oranje strikjes ten bate van het Prins Bernhardfonds. Het gevolg is dat iedere Ned. soldaat met oranje gesierd zich op straat vertoont. Des avonds concert voor de Ned. mil. in de Town Hall, waarbij de Comm. van de Kon. Ned. Brigade een korte toespraak houdt. Het was een aardige avond. Ik ging daarheen met Wmr. A. Kosten van Bergen op Zoom.'

1 mei. 'Wilhelm wordt vandaag 4 jaar. Hij zal wel gegroeid zijn en verouderd, gelijk het met de andere kinderen het geval zal zijn. Op zulke dagen kan ik zoo erg naar huis verlangen. We zullen maar moed houden en hopen op een betere toekomst. In gedachten feliciteer ik Wilhelm met een flinke zoen. Ik heb goede hoop dat zij het toch maar gezellig maken thuis en maar denken dat ik er ook bij ben.'

10 mei. 'Herdenking van den Duitschen inval in Nederland. Bij gelegenheid hiervan spreekt Ds. Mietes in het Capitol Theatre, ingeleid door Kolonel H.J. Phaff, een gedachtenisrede uit. Er waren veel militairen van het Legioen en het geheel maakte het tot een gepast samenzijn. Dezer dagen maakte ik ook kennis met korporaal De Waard, nog kortgeleden met 2 zijner vrienden van IJmuiden overgekomen met een roeiboort met een buitenboordmotor. Hij had veel te vertellen, wat ik hier niet kan neerschrijven. Het zegt zooveel voor ons en sterker komt de roep van het Nederlandsche volk tot ons, dat wij er niet onder willen.'

6 juni. 'Met de bus van 10.40 gaan wij naar Crewe en na een mooie treinreis, waarvan een traject langs de Iersche zee, arriveeren wij om 2½ uur te Llandudno. Wij nemen een taxi en vragen de chauffeur ons naar een goed hotel te brengen. Het blijkt al ras dat wij waarschijnlijk de slechtste auto en de oudste chauffeur uit Llandudno hebben getroffen. Al vlug reden wij weg, doch al even vlug stond het vehicle zoo stil alsof het ding nog nooit gereden had en wel op een kruispunt. Hierdoor ontstond lichtelijk een verkeersstremming tot ergernis van ons. Niet van het publiek, want de Engelschman maakt zich bijna nooit druk, voornamelijk niet als er toch niets aan te veranderen is. Na enig gekras en gekraak komen wij weer in beweging. Na lang zoeken krijgen wij een goed hotel, dat wij echter eerst Zaterdagmorgen kunnen betrekken.'

Ongeveer ten einde raad begeven wij ons naar de politie, te meer omdat juf. Abbink zich toch bij de politie moet melden. Daar krijgen wij goede hulp van een agent, die ons naar een hem bekend adres brengt waar wij kunnen slapen en des morgens ontbijten. Dat was dus een hele opluchting. Wij knappen ons vlug wat op en gaan even lekker eten in een restaurant. Daarna maken wij een wandeling in

de omgeving. Llandudno bleek zeer druk bezocht te worden, daar het er zeer rustig is en geen luchtaanvallen kent. De hoge bergenrotsen zijn zeer moeilijk te beklimmen, doch met zig-zag loopen komen wij toch waar we willen zijn. Bij de hoge rotsen bevindt zich ook een prachtige rotstuint met een pracht aan allerlei bloemen, waar mooie wandelwegen door lopen. Omstreeks elf uur gaan wij te bed.'

7 juni. 'We hebben goed geslapen en krijgen een goed breakfast. Daarna brengen we de bagage naar ons Hotel, genaamd 'Alexandra Hotel'. Hoewel onze kamers geheel boven in het Hotel zijn, hebben wij niets te klagen en hebben een prachtig uitzicht over de omgeving en tegen de hoge bergen. Na de lunch, die ons goed smaakte, beklimmen wij weer een zeer hoge berg en worden bruin gebrand door de zon.'

8 juni. 'Wij ontmoeten 3 leden van de bemanning van het S.S. 'Stuyvesant'. Eén ervan is genaamd Hoek en was bij het uitbreken van de oorlog loods te Vlissingen. Hij vertelt ons van zijn werk en de laffe bomaanvallen der Duitschers op de ongewapende schepen, reeds bij de aanvang van den inval.'

22 juni. 'De Duitschers vallen nu ook Rusland binnen en wij hopen van harte dat dit het begin van het einde zal brengen.'

30 juni. 'Defilé in verband verjaardag Z.K.H. Prins Bernhard'.

(wordt vervolgd)

Oorlogstoestand in de eerste helft van 1941

Wachtmeester Stolk krijgt in deze periode wat concrete informatie over de toestand in bezet Nederland van een Engelandvaarder die zojuist is overgestoken. Die weet veel te vertellen maar Stolk zegt dat hij dat niet kan neerschrijven; de reden daarvan laat zich wel raden. In januari landt veldmaarschalk Erwin Rommel met zijn Afrikakorps in Noord-Afrika en rukt snel op naar het oosten waar hij eind april al de grens van Egypte bereikt. In Roemenië vinden de eerste massamoorden op Joden plaats (al zullen ze daar in het buitenland nog geen weet van hebben). In Amsterdam zijn de eerste razzia's op Joodse inwoners wat leidt tot de grote 'Februaristaking'. De inval in Rusland brengt hoop dat dit het begin van het einde zal worden maar daar ziet het voorlopig nog niet naar uit. Griekenland, Joegoslavië en Kreta vallen in Duitse handen en in april vinden zware bombardementen op Londen plaats. De oorlogsdreiging vanuit Japan wordt steeds concreter.

Op 19 oktober was het in de dependance van ons museum in Buren een drukte van belang. De 'Stichting Vrienden van het Museum der Koninklijke Marechaussee' hield haar jaarlijkse Vriendendag. Een bijzondere bijeenkomst want de 50e brochure werd gepresenteerd en het bestuur had de schrijvers van de voorgaande brochures uitgenodigd (voor zover nog in leven en in staat om naar Buren af te reizen).

De benedenzaal van de dependance was net groot genoeg om alle gasten een stoel te kunnen bieden. Naast de brochureschrijvers waren ook de beide schilders van de voorplaten aanwezig evenals ere-Vrienden, oud-redacteuren, directeuren van andere defensiemusea, sponsors en vele Vrienden. Kortom, het werd al een gezellige reünie voor het aperitief begon.

In zijn openingswoord blikte stichtingsvoorzitter kolonel b.d. mr. Wiete Hopperus Buma nog eens terug naar 1992: de start van de serie brochures met als eindredacteur brigade-generaal drs. Ton Vriezen. Ook de schilders Peter de Haas en Frans Ouwerkerk werden in het zonnetje gezet voor hun productie van de vijftig schilderijen en gouaches die als voorplaat van de brochures hebben gediend. Om de huidige schilder Frans Ouwerkerk nog even te stimuleren om ook na zijn 25e voorplaat vooral door te gaan met zijn gratis(!) werkzaamheden, kreeg hij als dank een handzame tafelschildersezel aangeboden.

Voordat alle aandacht uitging naar de nieuwste brochure, bood de voorzitter eerst nog de eerste gerestaureerde aquarel aan van de bekende 'militaire' schilder Jan Hoyink van Papendrecht. Deze aquarel werd door tussenkomst van de voorzitter van de Stichting Museum KMar, Hans Hovens, overhandigd aan de kersverse museumdirecteur René Parijs, die deze gift in dank aanvaardde. Deze aquarel is de eerste van de serie van

foto: Peter Groenhout

Vriendendag in het Marechausseemuseum

dertien stuks die ooit zijn gemaakt in opdracht van Marinus Cornelis van Houten, de oprichter van het Marechausseemuseum; ze laten de bekende beelden zien van de diverse marechaussee-uniformen vanaf 1814. Na afronding van het restauratieproject zullen alle platen weer deel uitmaken van de permanente tentoonstelling in het museum.

De huidige eindredacteur, kapitein ter zee b.d. Donald Weekenstroo, blikte terug op de geschiedenis van de brochures en vooral op het vele werk voordat een brochure bij de drukker ligt. Ter ere van dit jubileum is gekozen voor een dubbeldikke uitgave van 78 bladzijden en daarvoor was de financiële ondersteuning van 88 sponsors onontbeerlijk. Hij kondigde ook alvast de volgende brochure aan die in april 2018 zal verschijnen: 'Leven en werken op de Limburgse brigades 1884-1894', door Michael van der Zee. Bij de uitnodiging voor deze vriendendag zat ook een vooruitblik op de inhoud van deze 51e brochure; een vooruitblik die nu al de interesse wekt!

Na het uitdelen van de eerste exemplaren van de nieuwe brochure aan bijzondere Vrienden dacht Donald te kunnen

afronden en het woord te geven aan de schrijver van deze 50e brochure. Echter de voorzitter had nog een verrassing in petto. Wiete erkende dat het schrijven van een brochure inderdaad geen eenvoudige opgave is, maar ook het intensief begeleiden van het schrijfproces en het redigeren vergen veel tijd en energie, en daarom werd Donald Weekenstroo nu zelf eens in het zonnetje gezet en veel lof toegeweerd. Voor zijn jarenlange inspanningen voor de vele brochures werd hij onder warm applaus benoemd tot ere-Vriend van de stichting.

Na al deze inleidende beschietingen kon de schrijver van de 50e brochure het woord nemen: oud-commandant Koninklijke Marechaussee, generaal-majoor b.d. Kees Neisingh (zie hiervoor het artikel 'De klewang gescherpt' op pagina 23). Na zijn presentatie was het tijd voor het aperitief en daar was iedereen na de lange zit wel aan toe. Tijdens en na de prima lunch konden de gasten nog rond dwalen door de dependance om vast te stellen dat er telkens weer wat nieuws te zien is; nee, het Marechausseemuseum is zeker geen statische tentoonstelling en dat mag een aansporing zijn om gewoon eens vaker te komen. Tot ziens op de volgende Vriendendag!

O ja, word Vriend en maak uw vrienden ook Vriend!

Vrienden van het Marechausseemuseum krijgen halfjaarlijks een brochure toegezonden. Nieuwe begunstigers kunnen zich opgeven bij de penningmeester van de Stichting Vrienden van het Museum der Koninklijke Marechaussee: Peter Coomans, Theeboomstraat 4, 3151 RR Hoek van Holland (e-mail: Rolinka_peter@kpnmail.nl).

Tijdens de jaarlijkse Vriendendag van de 'Stichting Vrienden van het Museum der Koninklijke Marechaussee' werd op 19 oktober de nieuwste (50e!) brochure ten doop gehouden: 'De Koninklijke Marechaussee in mei 1940, De klewang gescherpt' geschreven door generaal-majoor b.d. Kees Neisingh.

Op de omslag prijkt een afdruk van het schilderij dat Frans Ouwerkerk voor deze brochure heeft gemaakt. Het laat een Duitse pantsertrein zien die in het vroege ochtendlicht van 10 mei 1940 een Nederlands grensstation passeert (met een marechaussee op het bordes) en Duitse Ju-52 vliegtuigen met *fallschirmjäger* op weg naar het westen van ons land.

In het kader van de waarschuwingstaak moet de marechaussee in het seinhuis de Duitse inval telefonisch doorgeven aan de politietroepen bij de rivierovergangen, zodat de bruggen tijdig kunnen worden opgeblazen. Tegelijk waarschuwt hij zijn brigadecommandant die daarna de commandoposten in het achterland zal waarschuwen. Op het perron staat een dienstplichtige infanterist van een grensbataljon die als 'hulpmarechaussee' aan de marechausseebrigade is toegevoegd en het seinhuis moet bewaken. In dit ene plaatje heeft de schilder treffend een compleet verhaal kunnen weergeven. 'De klewang gescherpt' slaat op een van de vele maatregelen die bij de oorlogsvoorbereidingen voor de Marechaussee werden genomen: alle klewangs moesten tijdig worden gescherpt bij de plaatselijke smid, maar wel 'op een zoo bedekt mogelijke wijze'.

De marechaussees behoorden vóór de oorlog weliswaar tot een militair korps maar wel met een volledig civiele taakstelling. Zij werden in mei 1940 ineens heel nadrukkelijk met hun militaire status en de werkelijkheid van de oorlog geconfronteerd. De centrale vraagstelling voor Kees Neisingh luidde dan ook: 'Hoe hebben de marechaussees, onderofficieren en officieren van de Marechaussee, de omslag gemaakt

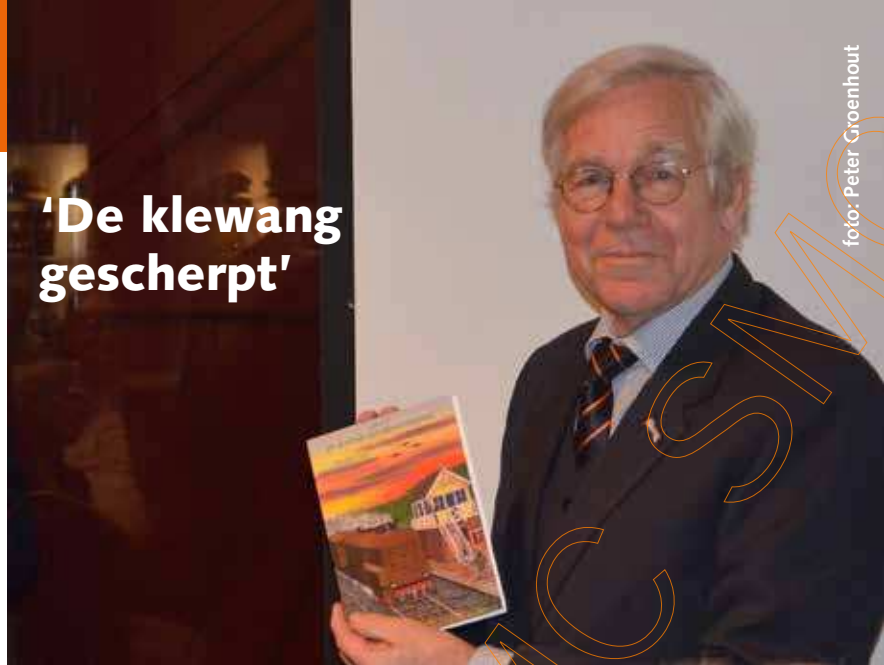
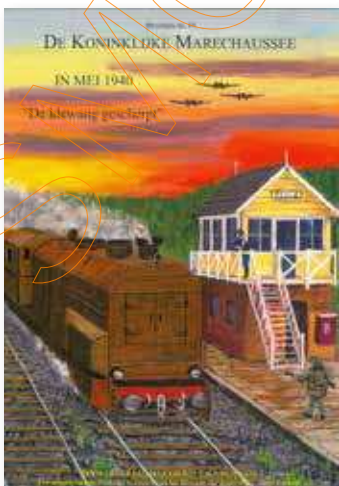

foto: Peter Groenhout

'De klewang gescherpt'

van het vredige naar een oorlog. Bleken zij een militaire organisatie? Hebben zij opdrachten naar behoren uitgevoerd?'

In het standaardwerk van generaal Van den Hoek ('De geschiedenis van het Wapen der Koninklijke Marechaussee') zijn de voornaamste gebeurtenissen uit die meidagen van 1940 goed beschreven, zoals het optreden van kapitein Gelderman op de Grebbeberg (waarvoor hij tot Ridder in de Militaire Willemsorde werd geslagen), het dappere optreden van marechaussees bij de spoorbrug van Culemborg en het opgedragen vertrek van bijna al het personeel van de 1e Divisie naar Engeland. Over andere gebeurtenissen van marechaussees in die meidagen is weinig in de archieven terug te vinden. Dat is vreemd want na de Nederlandse capitulatie, kregen alle commandanten de opdracht om de recente krijshandelingen vast te leggen. Die opdracht is ook bij de Inspecteur van het Wapen

terechtgekomen en ter uitvoering doorgezonden naar alle ondercommandanten tot en met brigadeniveau. De schrijver heeft alleen het verslag van de Brigade Hardenberg teruggevonden. Zijn er niet meer? Zijn ze later verloren geraakt? Wanneer een Duitse archiefinspecteur in 1942 bij zijn bezoek aan de 'Inspecteur der Königl. Marechaussee in der

Nassau Zuilensteinstraat 11' daarover navraag doet, wordt hem verteld dat die er niet zijn 'omdat de marechaussees niet tot de vechtende troepen behoren'.

Kees Neisingh heeft desondanks veel boven water kunnen halen over het Korps in die chaotische meidagen van 1940. Heel systematisch beschrijft hij de gebeurtenissen van dag tot dag, vanaf het moment van de Duitse inval tot aan de capitulatie. Door de vele persoonlijke verhalen van de marechaussees ervaart de lezer als het ware zelf hoe die periode met al zijn onzekerheden en chaos verloopt.

In mei 1940 had het Wapen een sterkte van 179 brigades met 1235 man. Bijna een kwart van het Wapen is tijdens de Duitse inval naar Engeland uitgeweken. In de brochure worden 66 brigades genoemd. De gebeurtenissen per brigade verschillen sterk: op de ene brigade wordt men compleet overrompeld door de Wehrmacht en gevangen genomen, op andere plekken wordt men in de gevechtshandelingen betrokken of moet men snel achterwaarts verplaatsen om elders de oorlogstaak te kunnen blijven verrichten.

In de oorlogsdagen van mei 1940 zijn zes leden van het Wapen gesneuveld. Later zijn ook zes onderscheidingen voor dapperheid uitgereikt en is één rapport opgesteld wegens desertie (tijdens de tocht door Frankrijk). De vraag of het Korps zijn militaire taak tijdens die meidagen op goede wijze heeft uitgevoerd, wordt in de brochure uitgebreid beantwoord met als eindconclusie dat de Koninklijke Marechaussee in de periode van 10 mei tot 5 juli 1940, de verstrekte opdrachten grotendeels naar behoren heeft uitgevoerd en zich heeft gedragen naar de aloude wapenspreuk: Zonder vrees en zonder blaam.

foto's: Fred Klijndijk

SMC-reünie... vlakbij de gevechtsbaan

| Door: Frans Meijer

Wie kent de Legerplaats Harskamp niet? De reünisten van dit jaarlijks samenzijn van SMC in elk geval wel: schietbanen, woningontruiming, gevechtsbaan of gewoon een slaapplek bij bijstand zoals de kerncentrale Dodewaard. Het is donderdag 2 november 2017 en de locatie is Partycentrum De Molen, een straat verderop in Harskamp.

Vanaf 09.30 uur druppelen de deelnemers binnen, enkelen samen met hun partner. De stroom houdt tot zeker elf uur aan omdat velen door files opont-houd hadden. Het aantal is iets minder dan vorig jaar, toen maar liefst driehon-derd gasten. Bij de ontvangst maakt iedereen kennis met de nieuwe voorzitter van de reüniecommissie Gerrit Reloe, gesteund door zijn echtgenote Laura. Roel en Bep Gras waren na 21 jaar terug-

gestapt. Hierover spreekt SMC-voorzitter Jack Vlaming nog in zijn openingspeech en licht daarbij ook het wel en wee van SMC in zijn totaliteit toe. Het is ook feest, want SMC bestaat 40 jaar.

SMC en KMar

Jack noemt de SMC-hoogtepunten uit het heden en verleden. Zijn rede is goed verwoord op de SMC-website. De oudste deelnemer - de 98-jarige Marten Mo-bach - mag een boekje bloemen in ont-vangst nemen. Na de speech komt de reünie goed op gang. Luitenant-generaal mr. Harry van den Brink laat zich veront-schuldigen, maar kolonel Evert-Jan Kas-teel is er wel. Van hem horen we hoe de vlag van het Wapen er nu voorstaat en waar de Marechaussee in de toekomst naar toe gaat. Het Wapen gaat het aantal van zeventuizend werknemers passeren

en wordt daarmee groter dan de Konink-lijke Luchtmacht. Maar we blijven het vierde krijgsmachtdeel natuurlijk. Kasteels woorden staan in grote lijnen op de SMC-website, zo ook de door Fred Klijndijk en Cees van Ingen gemaakte foto's van deze dag.

Stampotten

De drie muntjes voor consumpties rollen makkelijk de broekzakken uit. In de zaal is er een scheiding van tafels voor be-roeps en dienstplichtigen. Maar de prak-tijk leert anders: ze kruipen gewoon bij elkaar aan tafel. Voor een ruimere inter-actie schuiven sommigen de tafels tegen elkaar en er komen fotoboeken boven water. Fijn die historische verhalen weer te horen. Iedereen geniet van elkaar, ook van het buffet met de drie stampotten: boerenkool, hotspot en zuurkool. Echt fantastisch, als je er van houdt. Tegen 16.30 uur loopt de zaal leeg en vertrekt men naar huis, voor een enkeling is dit België. Dank aan de organisatie voor deze geweldige dag. De volgende alge-mene SMC-reünie is op donderdag 1 november 2018. Tot dan!

Kolonel Evert-Jan Kasteel aan het woord

Wie kan begunstiger van SMC worden?

Recent heeft het bestuur enkele familieleden van oud-begunstigers als nieuwe begunstiger mogen verwelkomen. Zij voelen zich emotioneel verbonden met de KMar. Tot nu toe hebben slechts enkelen van deze bepaling in de statuten gebruik gemaakt.

In statuten van SMC is opgenomen: *'Als begunstiger kan bij besluit van het bestuur worden toegelaten, degene, die als militair, dan wel als burgerambtenaar bij het Wapen der Koninklijke Marechaussee werkzaam is of is geweest. Voorts kunnen bij besluit van het bestuur worden toegelaten, degene die als militair, dan wel als burgerambtenaar werkzaam waren bij het voormalig Korps Politietroepen dan wel bij het voormalig Korps Militaire Politie/ Koninklijke Marechaussee. Begunstiger kan tevens zijn de weduwe/weduwenaar/ achtergebleven partner van degene, als hierboven bedoeld.'*

'Als begunstiger kunnen verder worden toegelaten zij die niet behoren tot de personen hierboven genoemd doch die

op grond van hun verdiensten voor het Wapen der Koninklijke Marechaussee dan wel voor de voormalige korpsen Politietroepen en Militaire Politie/ Koninklijke Marechaussee en/of een of meer daaruit voortvloeiende verenigingen of stichtingen werkzaamheden verrichten of hebben verricht, dan wel zeer grote belangstelling tonen voor en zich emotioneel verbonden weten met het Wapen der Koninklijke Marechaussee. Een en ander te beoordelen door het bestuur.'

Voor onze Indië-, Korea- en Engelandgangers organiseren we de reünie Boerma-Plaizier-MPIII. Elk jaar wordt deze groep kleiner. Velen kunnen alleen nog deelnemen als zij worden vergezeld door familieleden. Deze familieleden voelen zich overigens ook zeer bij hen, hun collega's en de KMar betrokken. Velen hebben ook al jaren de reis naar de Kum-

pulan gemaakt. De laatste jaren hebben wij als bestuur gesteld dat we deze bijeenkomst blijven organiseren tot de laatste van deze doelgroep ons heeft verlaten of niet meer in staat is aan deze samenkomst deel te nemen. We kunnen ons echter als bestuur indenken dat de tweede generatie, de familieleden die ook steeds aan deze reünie hebben deelgenomen, het fijn zouden vinden om elkaar toch een keer per jaar te blijven ontmoeten. Bij deze willen wij hen als bestuur nadrukkelijk wijzen op de mogelijkheid begunstiger te worden. Wij zullen dan als bestuur ook voor de tweede generatie doorgaan met het organiseren van deze bijeenkomst. Dit geldt desgewenst ook voor andere reüniegroepen.

Wilt u meer weten over de mogelijkheden om begunstiger te worden, neem dan contact op met onze secretaris (zie pagina 27).

Nieuwe vicevoorzitter voor SMC

In oktober 2017 is reserve-majoor Ed Cousin togetreden tot het bestuur van onze stichting. Op verzoek van de redactie stelt hij zich aan u voor.

Onlangs werd ik gevraagd toe te treden tot het bestuur van SMC om de zetel van reserve-kolonel b.d. Gerard Roes over te nemen. Die uitnodiging heb ik in dank aanvaard omdat ten eerste een uitnodiging van de voorzitter niet geweigerd kan worden en ten tweede het een goede zaak is dat de rol die de reservist Gerard Roes voor de stichting heeft gehad, kan worden voortgezet door een reservist.

Ergens in de jaren 70 werd ik opgeroepen voor de keuring als dienstplichtige. Op de vraag of ik een bepaalde functie ambieerde, heb ik toen, nog onbekend met het militaire bedrijf, geantwoord dat een actieve rol mij het meest gepast leek. Jaren later, na mijn afstuderen als

bioloog aan de universiteit Utrecht en twee weken na mijn huwelijk, werd ik ingeladen in een busje op het station van Apeldoorn voor de lichte 84-6. Aan mijn voorkeur van destijds was overduidelijk invulling gegeven.

Als reservist ben ik thans toegevoegd als liaison voor de drinkwatersector aan het NATO-opsteam van CMI (Civil-Military Interaction), als enige in het blauw tussen veel groene uniformen. In tijden van nationale crises of rampen adviseren mijn teamcollega's en ik over de gevolgen, die uitval van de vitale sector, zoals drinkwatervoorziening, electra, telecom en gas kunnen hebben. In mijn burgerleven werk ik als manager bij het waterbedrijf in de Amsterdamse regio (Waternet). Het Wapen mag trots zijn op zijn historie, saamhorigheid en de mensen die het Wapen vormen. Daaraan wil ik graag een bijdrage leveren.

Nieuwe begunstigers

J.T.R.M. Kantelberg
Ber 82-1
MFO; PT 65 KUNDUZ ISAF

Mevr. M.E. Tieleman-Fink
Donateur

C. Vos
Ber 84-1
EUFOR LOT

Mevr. R.M. de Wilde
Donateur

Wij heten de nieuwe begunstigers van harte welkom. In totaal vormen nu 2620 begunstigers, die dienen of gediend hebben bij de Koninklijke Marechaussee, het Korps Politietroepen of het Korps Militaire Politie/Koninklijke Marechaussee (of hun partners) en afkomstig zijn uit alle delen van onze bevolking, een substantiële kring van vrienden rondom de Koninklijke Marechaussee.

Het bestuur

Overleden

E.R.A. Geschiere
Geboren 11 november 1918
Overleden 9 oktober 2017
Ber 1939

L.W. Hollanders
Geboren 23 december 1946
Overleden 2 oktober 2017
Dpl 66-4

A. Jansen
Geboren 28 augustus 1939
Overleden 5 oktober 2017
Dpl 59-1

C. Janssen
Geboren 28 augustus 1934
Overleden 7 november 2017
Dpl 54-1; Ber 54-5
Nieuw-Guinea

C.M. Lustig
Geboren 30 juni 1936
Overleden 10 oktober 2017
Dpl 56-2

W.J.M. Meijer
Geboren 14 november 1927
Overleden 26 augustus 2017
Dpl 6 DMC
Ned. Indië 1 MPI; 1 MPIII;
3 MPIII

W.A. Puijn
Geboren 23 februari 1942
Overleden 24 september 2017
Dpl 61-3

O. van der Vorm
Geboren 18 juli 1926
Overleden 24 september 2017
Dpl 4 DMC
Ned. Indië 1 MPV

H.Y. de Vos
Geboren 25 februari 1952
Overleden 21 oktober 2017
Ber 71-6

Bestuur en redactie van de Stichting Marechaussee Contact betuigen de nabestaanden hun medeleven en wensen hen sterkte toe.

SMC

Stichting Marechaussee Contact
Postbus 125, 7590 AC Denekamp
www.marechausseecontact.nl

Voorzitter

Jack Vlaming
voorzitter@marechausseecontact.nl

Vicevoorzitter

Ed Cousin
vice.voorzitter@marechausseecontact.nl

Secretaris

Pier Scholte
Postbus 125, 7590 AC Denekamp
0049-5941999099
alg.secretaris@marechausseecontact.nl
(eveneens adres voor het melden van overlijden van begunstigers)

Penningmeester

Piet van Sprang
0252-674279
penningmeester@marechausseecontact.nl
Bankrekening: NL82 INGB 0003 9121 06 t.n.v.
SMC te Nieuw-Vennep (BIC: INGNL2A)

Begunstigersadministratie en werving

Cor de Boom
Johan Frisoplein 23, 8071 LX Nunspeet
0341-257129
ledensecretaris@marechausseecontact.nl
(inschrijven als begunstiger, wijzigen van (e-mail) adressen e.d.)

Administratie begunstigersbijdragen

Gerrit Sels
0229-471242
begunstigersbijdragen@marechausseecontact.nl
(informatie over en verwerking van begunstigersbijdragen; bankrekening, zie penningmeester)

Reünievereniging Marechaussee Contact (RVMC)

Gerrit Reloe
Hastelweg 275, 5652 CV Eindhoven
06-30989598
reuniecommissie@marechausseecontact.nl
Bankrekening: NL22 INGB 0007 5300 25 t.n.v.
RVMC te Eindhoven
(alleen voor eigen bijdragen bij evenementen)

Veteranen

Frans Meijer
0341-417087
veteranen@marechausseecontact.nl

Coördinator nuldlijjnsondersteuning

Dirk van Harten
Oude Lagezoom 3, 4328 ED Burgh Haamstede
06-38655572 | 0111-720326
dvharten@zeelandnet.nl

Webmaster

Roel Bouwman
webredactie@marechausseecontact.nl

Redacteur e-mailnieuwsbrief

Jack Vlaming
stmarcontact@gmail.com

Stichting Marechaussee Contact

De Stichting Marechaussee Contact (SMC) is een ideële stichting zonder winstoogmerk, op 24 oktober 1977 opgericht te Buren (Gelderland). SMC is aangesloten bij het Veteranen Platform en onderhoudt nauwe banden met o.m. de Koninklijke Marechaussee, het Veteranen Instituut en het Museum der Koninklijke Marechaussee.

De Koninklijke Marechaussee is een militaire politieorganisatie waarin in het verleden het Korps Politietroepen en het Korps Militaire Politie in Nederlands-Indië zijn opgegaan. Zowel beroeps- als dienstplichtig personeel, dat gediend heeft bij de Koninklijke Marechaussee en/of bovengenoemde korpsen, wordt van harte uitgenodigd zich aan te melden als begunstiger van SMC. Uiteraard is actief dienend personeel van de Koninklijke Marechaussee van harte welkom.

Doelen

SMC heeft tot doel het onderhouden of vernieuwen van vriendschappelijke banden tussen hen die in het heden of verleden als militair of burger werkzaam waren of zijn bij de Koninklijke Marechaussee, Korps Militaire Politie/Koninklijke Marechaussee en Korps Politietroepen. Tevens draagt SMC ertoe bij dat belangstelling voor en verbondenheid met de Koninklijke Marechaussee en de nauw daarbij betrokken instellingen levendig wordt gehouden. SMC wordt bij het realiseren van haar doelen ondersteund door ongeveer 2600 begunstigers.

Hoe?

SMC tracht haar doel onder meer te realiseren door het:

- organiseren van contactbijeenkomsten, excursies en reünies
- deelnemen aan herdenkingen
- tonen van onderling medeleven bij lief-en-leedgebeurtenissen
- aandacht schenken aan hoogtijdagen van de Koninklijke Marechaussee
- uitgeven van Marechaussee Contact, zesmaal per jaar
- informeren via de website www.marechausseecontact.nl
- verzenden van een wekelijkse e-mailnieuwsbrief
- ondersteunen van de veteranenzorg binnen de Koninklijke Marechaussee
- beantwoorden van specifieke vragen
- geven van voorlichting

Begunstiger worden?

De jaarlijkse bijdrage is € 15,- voor in Nederland wonende begunstigers en € 20,- voor in het buitenland wonende begunstigers. Bij een aanmelding voor minimaal twee jaar wordt zolang de voorraad strekt als welkomstgeschenk het jubileumboek 'Een krachtig instrument' toegezonden. Aanmelden kan op de website met het aanmeldingsformulier (onder tab bestuur/aanmelden).

Reünievereniging Marechaussee Contact (RVMC)

In het kader van de Raamregeling Reüniefaciliteiten (Ministerie van Defensie 2010) is in 2013, onder de paraplu van SMC, een reünievereniging opgericht. RVMC is opgericht tegen de achtergrond van kostenvergoeding op grond van de Defensie Regeling Reüniefaciliteiten. Elke SMC-begunstiger die veteraan, oorlogs- of dienstslachtoffer of postactief is, wordt automatisch en kosteloos lid van RVMC, tenzij hij of zij hiertegen bezwaar aantekent. Wel of niet lid zijn van RVMC heeft geen enkele consequentie voor de dienstverlening aan SMC-begunstigers.

Nuldlijjnsondersteuning

Het Veteranen Platform, de Samenwerkende Veteranenontmoetingscentra en het Veteranen Instituut namen het initiatief tot het bieden van gestructureerde nuldlijjnsondersteuning aan veteranen, militaire dienstslachtoffers en hun directe relaties. SMC participeert in dit ondersteuningsinitiatief. Het vfonds financiert dit met gelden uit de Nationale Postcode Loterij.

EEN BIJZONDER MUSEUM IN VELE OPZICHTEN

Beleef de wereld van de oudste politieorganisatie van Nederland en onderzoek het verleden, heden en toekomst van de Koninklijke Marechaussee. Leer de taken van de Marechaussee kennen: bewaken & beveiligen, grenspolitie en militaire politie & internationale taken.

Kijk mee over de schouders van de Brigade Speciale Beveiliging en bij de dynamische taken van de Koninklijke Marechaussee op

onze luchthavens. Zie kogelinslagen in een gepantserde autodeur, ervaar de robuustheid van een gepantserd rupsvoertuig en maak een stoere foto zittend op een motor in Marechausseekleding. Waan jezelf een echte Marechaussee door een misdrijf op te lossen (te reserveren evenement).

Het Marechausseemuseum.
Een bijzonder museum in vele opzichten!

Onderzoek & beleef

Meer weten over het museum: www.marechausseemuseum.nl

Weeshuiswal 9 | 4116 BR Buren | T (0344) 571256 | E postbus@marechausseemuseum.nl